

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredni nedelje in praznika. — Inzerati do 80 peti vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati peti vrst a Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davki posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 14.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopis se ne vrača.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESIČENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Pošta hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Sumner Welles: „Čas velike nevarnosti“

Podtajnik ameriškega zunanjega ministrstva o mednarodnem položaju in o nalogah Zedinjenih držav — Predsednik Roosevelt o potrebi močne obrambe — Pred še ožjim defenzivnim sodelovanjem med Ameriko in Veliko Britanijo Ameriške »leteče trdnjave« za Anglijo — Mornariški minister Knox o pomenu mornarice v vojni

Washington, 24. okt. s. (Ass. Press). V Baltimoru je imel podtajnik za zunanje zadeve Sumner Welles sinoči govor, v katerem je izjavil med drugim:

Sedanji čas je čas velike nevarnosti, v katerem moramo biti Američani pripravljeni na take skupne žrtve, kakršne zahtevajo naši skupni interesi. Obramba Zedinjenih držav mora računati z možnostjo napad na državo samo, pa tudi z možnostjo invazije vsakega dela novega sveta. Zadnja leta je postalo vedno bolj jasno, da niti Panamski prekop ne more biti varen, niti naše ozemlje zavarovano pred letalsko invazijo, če niso zavarovana tudi ozemlja naših južnih sosedov. Skupna obramba pa ni možna brez sodelovanja vseh ameriških držav. Nikdar se ni bila tako potrebna enotna fronta ameriških držav kakor sedaj, proti tako zvanemu novemu redu, ki nastaja v drugih kontinentih na svetu.

Rooseveltove govor

Washington, 24. okt. s. (CBS). Predsednik Roosevelt je včeraj s posebnim vlakom odstopoval v Filadelfijo. Tam je imel sinoči velik govor, s katerim je pričel svojo vojniško kampanjo za predsedniške volitve. Roosevelt se je v govoru predvsem branil proti republikanskim očitkom, da hoče Zedinjene države zaplesti v vojno. Vsaka moja misel, je dejal Roosevelt, je šla od nekdanjega za ohranitev miru. Ko je grozila vojna v Evropi, sem skušal vojno preprečiti, nato pa sem si prizadeval, da preprečim razširjenje na druge narode.

Dalje je poudaril Roosevelt, da si sedaj prizadeva, da ohrani mir za Zedinjene države in zapadno poloblo. Razvoj vojne v Evropi je povzročil, da mora Amerika sedaj ojačevati svoje oborožene sile za svojo obrambo. Te sile niso namenjene napadu, temveč izključno obrambi. Roosevelt je odločno odklonil tudi očitke, da bi bile Zedinjene države prevzele proti katerikoli državi in v kakršnikoli obliki tajne obveznosti in sklenile tajni dogovori.

Močne obrambne naprave in močna vojska, je dejal Roosevelt, pa so za Ameriko največja garancija za mir in varnost. Za mir bom delal, je izjavil Roosevelt, vse dni do konca svojega življenja.

Ameriška zunanja politika ostane nespremenjena

Boston, 24. okt. s. »Christian Science Monitor« se bavi z zunanjo politiko Zedinjenih držav pred predsedniškimi volitvami, ki bodo 5. novembra. List opozarja, da se vrši ogorčena volilna kampanja v Zedinjenih državah sredi najtežjega svetovnega položaja. Ceravno je vlada izdala mnogo važnih obrambnih ukrepov, pa so v predsedniški kampanji vendarle njene sile deloma usmerjene tudi na vprašanja predsedniških volitev. Ko bodo 5. novembra volitve opravljene, pa se bodo Zedinjene države brez dvoma zopet z vsi silami posvetile vprašanju svoje obrambe in varovanja svojih zunanje-političnih interesov.

Če bi izvoljen Roosevelt, pravi list, je pričakovati, da bo sedanja zunanje-politična linija Zedinjenih držav še ojačena. Pa tudi republikanski kandidat Willkie je prav včeraj v nekem govoru izjavil, da bo v primeru svoje izvolitve izločil strankarstvo iz zunanje politike. Willkie je ob tej priložnosti podal tudi senzacionalno izjavo rekoč, da bo v primeru svoje izvolitve postavil naj-sposobnejšega moža v Zedinjenih državah za zunanjega ministra ter da pri tem ne bo gledal na njegovo strankarsko pripadnost. »Christian Science Monitor« pravi da tolažilo v republikanskih krogih to izjavo tako, da bi tudi v primeru Willkiejeve zmage ostal sedanji zunanji minister Hull, ki že osem let opravlja svojo funkcijo, najbrž še nadalje na svojem mestu. Zdi se torej, da bo ostala zunanja politika Zedinjenih držav v vsakem primeru nespremenjena.

List napoveduje, da bi Rooseveltova izvolitev pomenila povečanje ameriške pomoči Angliji. Istočasno bi Zedinjene države zavzele v primeru Rooseveltove izvolitve še odločnejše stališče do Japonske. Že sedaj je bila podvzeta v Ameriki vrsta vojaških in mornariških ukrepov, ki tvorijo brez dvoma pripravo za možnost ameriške japonske vojne. »Christian Science Monitor« pravi dalje, da je neka zelo visoka ameriška osebnost izjavila, da tako v Londonu kakor tudi v Washingtonu že študirajo možnost še ožjega defenzivnega vojaškega sodelovanja med Zedinjenimi državami in Anglijo, nego obstoji že sedaj. Pa tudi če bi bil izvoljen Willkie, bi zunanja politika, kar se tiče povečane pomoči Angliji in odločnejšega stališča do Japonske ostala nespremenjena, česar pa se nekateri krogi boje, je, da bi Willkiejeva izvolitev pomenila obenem povečanje vpliv izolacionističnih krogov v republikan-

ski stranki. Najostrejša pristaša ameriške izolacije kalifornijski senator Johnston in newyorški senator Hamilton Fisch sta namreč člana glavnega sveta republikanske stranke.

Med najnovejšimi obrambnimi in zunanje-političnimi ukrepi Zedinjenih držav omenja »Christian Science Monitor« zlasti nedavno izjavo mornariškega ministra Knox, ki napoveduje, da bodo Zedinjene države po potrebi dobile še nova oporišča za svojo vojno mornarico v območju Tihega oceana. List pravi, da je ta izjava očitno svarilo Japonski. Če bi bilo to potrebno za varnost Amerike, v Washingtonu ne dvomijo, da bi Zedinjene države dobile oporišče tudi v Singapuru. Prav to je najbrž hotel povedati Knox.

Važen dogodek je tudi rekvizicija 110 bombnikov in lovskih letal, ki jih je prvotno kupila švedska v Ameriki, pa jih je sedaj ameriška vojska pridržala za svoje potrebe. V dobro poučenih krogih napovedujejo, da bodo prav ta najmodernejša letala poslana v Manilo na Filipinih.

Končno napoveduje »Christian Science Monitor«, da bo vprašanje odstopitve tako zvanih ameriških »letečih trdnjav« Angliji v kratkem urejeno.

Prav včeraj je bilo namreč objavljeno, da je prejela ameriška vojska iz tvornic v Ohiju prve »leteče trdnjave« novega se popolnejšega tipa, nego so bile dosedanje. Postopoma, ko bo prejemala iz tvornice ta nova orjaška letala, bo Amerika odstopila Angliji enako število starih letal. Mislijo, da bo tako Angliji v kratkem na razpolago 60 ameriških »letečih trdnjav«.

Za obrambo zapadne poloble

New York, 24. okt. o. (United Press) Mornariški minister Knox je očrtal v ne-

kem govoru pomen pomorske sile v sodobni vojni. Poudaril je, da imajo narodi, ki vladajo nad morjem, tudi nadzorstvo nad usodo sveta.

Sedanja vojna se vodi v glavnem za življenjske potrebine in petroleje. Države, ki imajo kontrolo nad petrolejem in dobavami življenjskih potrebščin, bodo v tej vojni zmagale. Evropski kontinent nima v okviru svojih meji niti dovolj živil, niti dovolj petroleja, zaradi česar imajo države, ki nadzirajo pomorske poti v Evropo, veliko prednost. Ena izmed pomorskih sil je Anglija. Samo posest močne pomorske sile, ki more onemogočiti prehod čez Rokavski preliv, je omogočila angleškimi letalskim silam sijajno obrambo v zraku.

Washington, 24. okt. s. (Ass. Press). Na konferenci tiska je izjavil sinoči mornariški minister Knox, da sta se angleška in kanadska vlada že sporazumeli, kje bo novo ameriško mornariško oporišče ob južni obali Novega Fundlanda. Ameriški strokovnjaki se že mude v Novem Fund-

landu in pripravljala dela za zgradnjo oporišča so v teku.

Knox je dalje dejal na vprašanje novinarjev, da bodo Zedinjene države branile vse svoje ozemlje, kjerkoli se vije ameriška zastava, kakorkoli daleč naj to tudi bo. Zedinjene države bodo poskrbele tudi za obrambo Filipinov in drugih svojih kolonij v Pacifiku. Knox je tudi poudaril, da imajo Zedinjene države moralno obveznost, da branijo vso zapadno poloblo ter da pomagajo drugim ameriškim državam pri obrambi zapadnega sveta. Zedinjene države že pošiljajo topove in drug vojni material južnoameriškim državam.

Washington, 24. okt. s. (Ass. Press). Sinoči je bilo uradno objavljeno, da bosta na Filippine poslani dve eskadrili ameriških letal, da ojačata tamkajšnje obrambo. Kakor se je izvedelo, bosta obe eskadrili odšli iz San Franciscosa že prihodnji mesec. Že sedaj šteje ameriška vojska posadka na Filipinih 24.000 mož.

Pripravljajo se pomembni dogodki

Pariškemu sestanku je sledil včeraj na francosko španski meji Hitlerjev razgovor z generalom Francom — Ugibanja v zvezi s temi sestanki dobivajo stvarnejšo obliko

Berlin, 24. okt. s. (Stefani). Sinoči je bilo objavljeno tu naslednje uradno poročilo:

Kancelar Hitler se je danes sestel na francosko španski meji z generalom Francom. Pri sestanku sta bila navzoča nemški zunanji minister Ribbentrop in španski zunanji minister Sener. Razgovor med kancelarjem Hitlerjem in generalom Francom je bil v duhu prisrčnosti, ki karakterizira tovariške odnose med Nemčijo in Španijo.

Madrid, 24. okt. s. (Ass. Press). V Madridu je bilo objavljeno o sestanku med kancelarjem Hitlerjem in generalom Francom samo kratko uradno poročilo. O vsebini njunega razgovora ni mogoče dobiti nobenih informacij. Domnevajo pa, da se je nanašal razgovor tudi na nemško francoska pogajanja, ki so pravkar v teku.

Berlin, 24. okt. s. (Ass. Press). Razgovor med kancelarjem Hitlerjem in generalom Francom je trajal približno dve uri. O vsebini razgovora ni bilo mogoče izvedeti nobenih podrobnosti. Kancelarja Hitlerja so na sestanku z generalom Francom spremljali šefi nemške vojske in letalstva.

Berlin, 24. okt. s. (Stefani). O sestanku med kancelarjem Hitlerjem in generalom Francom poročajo naslednje podrobnosti: Kancelar Hitler je prispel včeraj s posebnim vlakom v neko majhno vas na francoskem ozemlju ob španski meji. Postaja je bila okrašana z nemškimi in španskimi zastavami. Malo pozneje je prispel na isto postajo drugi poseben vlak, s katerim se je pripeljal general Franc. Kancelar Hitler je prisrčno pozdravil generala Franca, zunanjega ministra Senerja in druge člane Francovega spremstva.

Za Lavalom tudi maršal Petain

Vichy, 24. okt. s. (Ass. Press). Podpredsednik francoske vlade Laval je imel včeraj takoj po svoji vrnitvi iz Pariza do go konferenco z maršalom Petainom. Od časa do časa so bili klicani na konferenco v svrhu konzultacije še drugi člani francoske vlade. Pozornost je vzbudilo, da te bil klican k maršalu Petainu tudi španski veleposlanik.

Vichy, 24. okt. s. (Ass. Press). Podpredsednik francoske vlade Laval je imel sinoči krajšo konferenco s španskim veleposlanikom Le Querico.

Laval bi se bil moral že sinoči z letalom vrniti v Pariz, zaradi megle pa je odložil svoj odhod na danes.

Vichy, 24. okt. s. United Press poroča, da je bil sestanek, ki ga je imel podpredsednik francoske vlade Laval s kancelarjem Hitlerjem, samo pripravljavalnega značaja za nemško-francoska pogajanja.

Dopisnik agencije izve, da je Laval prinesel s seboj od kancelarja Hitlerja predloge, ki naj bi menda pomenili vzpostavitev nekakšnega vmesnega stanja med premirjem in mirom med Nemčijo in Francijo. To stanje naj bi omogočilo, da bi se Francija lotila obnovitvenih del. United Press poroča dalje, da je podpredsednik Laval izročil v imenu kancelarja Hitlerja včeraj maršalu Petainu valj, naj verjetno še v teku tega tedna poseti kancelarja Hitlerja v Parizu. Sestanku, ki bi se vršil v Parizu naj bi pri-

sostvovala z nemške strani kancelar Hitler in zunanji minister Ribbentrop, s francoske strani pa maršal Petain in podpredsednik vlade Laval.

Vsebina nemških predlogov Franciji

Boston, 24. okt. s. Tukajšnji radio poroča na podlagi informacij švicarskih listov, da obsegajo nove nemške zahteve v Franciji baje naslednjih sedem točk:

1. Francija naj razdeli s Španijo oblast v Maroku,
2. Indokino odstopi Francija Japonski,
3. Tunis se razdeli med Francijo in Italijo,
4. Kamerun naj dobi Nemčija, ostale francoske kolonije v Afriki pa naj pridejo pod skupno francosko-nemško-italijansko kontrolo. Edino Alžir naj bi ostal popolnoma francoski.

5. Francija dovolji, da se Nemčija posluž francoske vojsne mornarice in letalstva za ofenzivo proti Angliji.

6. Francija odstopi Italiji Nico. Nemčiji pa Alžirijo in Loreno.

7. Če pristane Francija na te pogoje, izprazni nemška vojska tudi zasedeni del Francije. Nemška vojska bi ostala edino ob francoski obali Kanala in v utrbenem pasu.

Bern, 24. okt. s. (Reuter). Po poročilih švicarskih listov zahtevalo Nemci od Francije poleg že javljenih domnevnih sedem točk še tudi naslednje: Francoske čete v Afriki in Siriji naj bi sodelovale pri napadu na angleške kolonije. Nemčija in Italija naj bi v Sredozemlju prevzele kontrolo nad vsemi francoskimi mornariškimi in letalskimi oporišči.

Usoda francoskega vojnega brodogoja

Vichy, 24. okt. s. (Ass. Press). Francoska vlada se je včeraj obširno posvetovala o nemških predlogih, ki jih je prinesel s seboj iz Pariza podpredsednik vlade Laval.

Uporno se vzdržujejo govorice, da je eden izmed predlogov ta, naj bi Francija izročila Nemčiji in Italiji svoje vojne brodogoje. Kakor poročajo, so za pristane na tak predlog poveljniki francoskega vojnega brodogoja Darian kakor tudi druge vodilne osebnosti francoske vojsne mornarice, to pa zato, ker v francoskih mornariških krogih zamirajo Angliji ponovne angleške napade na francosko vojno mornarico. Za Darianovo stališče se zavzemata tudi podpredsednik vlade Laval in zunanji minister Baudoin.

Proti odstopitvi vojsne mornarice in sploh proti vsaki vojaški akciji proti Angliji so baje maršal Petain, general Weygand in vojni minister general Huntzinger, ki imajo baje na svoji strani večino vlade.

Bratov in sestram na meji — pomoč!
DESETI NOVEMBER
dan narodne zbirke CMD

Vichy, 24. okt. s. (Ass. Press). Kljub vsem nasprotnim govoricam so še sinoči v merodajnih francoskih krogih odločno izjavljali, da v nemško francoskih pogajanjih ni niti govora o tem, da bi Francija napovedala vojno Angliji, ali pa da naj bi izročila Nemčiji svojo vojno mornarico ali letalstvo za ofenzivo proti Angliji.

Koncentracija francoske vojsne mornarice

New York, 24. okt. e. Dopisnik agencije United Press izve, da je francoska vlada odredila takojšnjo vrnitev francoskega sredozemskega brodogoja v Toulon. O vzrokih koncentracije francoskega vojnega brodogoja niso bila izdana nobena obvestila, mislijo pa, da je to v zvezi s sodelovanjem Francije z državama osi.

Rimske informacije

Rim, 24. okt. s. (Columbia B. S.). V zvezi s sestankom med kancelarjem Hitlerjem in generalom Francom napovedujejo v tukajšnjih diplomatskih krogih v bližnji prihodnosti velike dogodke, ne povedo pa, kakšni naj bi bili ti dogodki. Domnevajo, da se je na sestanku govorilo tudi o usodi Maroka. Razgovori pa so imeli najbrž še mnogo širši obseg. Nekateri krogi pravijo, da so se tikali nove popolne razdelitve Evrope od Španije pa do vzhodne Evrope.

Grof Ciano pojde v Berlin

New York, 24. okt. s. »New York Times« poroča, da prispe italijanski zunanji minister grof Ciano v kratkem v Berlin. Namen njegovega prihoda naj bi bil, da z zunanjim ministrom Ribbentropom določi pogoje končnoveljavnega miru s Francijo.

Ameriški komentar

Boston, 24. okt. s. »Christian Science Monitor« komentira nemško francoska pogajanja ter včerajšnji sestanek med kancelarjem Hitlerjem in generalom Francom. Izraža mnenje, da izvajajo osne velesile na Francijo pritisk, naj bi napovedala Angliji vojno. Obenem pa misli, da žele Nemčija in Italija dobiti francosko vojno brodogoje za veliko pomorsko ofenzivo proti Angliji.

To je točka, pravi urednik lista, ki London trenutno najbolj skrbi. Če Francija pristane na odstopitev svojega vojnega brodogoja, bi postal položaj za Anglijo posebno težaven v Sredozemlju. Tu bi mogla nastopiti še komplikacija, če bi Anglija svoje vojne brodogoje morala iz Sredozemlja pritegniti še za obrambo angleških obal. Zaradi tega se je z znanimi ukrepi proti francoskemu vojnemu brodogovu Anglija že v naprej zagovarjala vsaj deloma proti taki možnosti.

Trenutno je položaj tak, da razpolaga francoska vojna mornarica kvečjemu še z eno oklopnico, ki je sposobna za borbo. Druge so bodisi pod angleško kontrolo, oziroma so potopljene ali onesposobljene za borbo. Če sedaj dobita Nemčija in Italija še francosko vojno mornarico, bi vse tri vojsne mornarice skupno razpolagale z 11 oklopnicami nasproti najmanj 14 angleškim oklopnicam. V nekaterih drugih vrstah ladij pa je bilo razmerje za Anglijo manj ugodno.

List opozarja na značilno dejstvo, da pri vseh številnih demantiranjih, ki jih je izdala francoska vlada, zlasti pa v izjavi, ki jo je podal zunanji minister Baudoin, ni bilo nikjer izrecno rečeno, da Francija svoje vojne mornarice ne bo izročila Nemčiji in Italiji.

Glede sestanka Hitler-Franco pravi list, da hočeta Nemčija in Italija očitveno pričeti z veliko vojaško kampanjo proti angleški posesti v Afriki. V to svrhu pa je potrebno najprej sodelovanje Španije.

Washington — Vichy

Washington, 24. okt. s. (Stefani). Ameriška vlada je naprosila francosko vlado, naj ji poda točno pojasnilo o svojem stališču do sedanje evropske vojne.

Smrtne obsodbe francoskih vojaških emigrantov

Toulon, 24. okt. AA. (Havas). Vojaško sodišče v Toulonu je včeraj obsodilo na smrt in contumaciam bivšega admirala Muselierja in kapitane Caneta, Bottina in Vuillemina. Rezervnega pomorskega poročnika Parantona je pa sodišče obsodilo na 20 let prisilnega dela. Obtožnica jim očita, da so se pregrešili zoper varnost države zaradi dezertacije in neposlušnosti.

Zbiranje vojaštva v Besarabiji in na Poljskem

Bukarešta, 24. okt. s. (CBS). Po tukajšnjih informacijah so Rusi Bukovino in Besarabijo spreminili v pravo vojaško taborišče. V obeh novih provincah so zbrane ogromne množine vojnega materiala in vojaštva.

Ankara, 24. okt. s. Reuter poroča, da zbirajo po turških informacijah Nemci v Vzhodni Prusiji in Poljski velike množine vojaštva. Baje so bile poslane tja tudi velike množine letal, ki so opremljena s smučmi za pristanek na snegu.

Zatamnitev Leningrada

Stockholm, 24. okt. s. (CBS). Švedski listi poročajo, da je Leningrad zadnje dni ponoči zatamnen.

Rusko japonski odnosi

Tokio, 24. okt. s. (Stefani). O priliki prihoda novega japonskega veleposlanika Tatikave v Moskvo se bavijo japonski listi zopet z rusko japonskimi odnosi. Listi ponovno naglašajo, da morata Japonska in Rusija poskusiti, da uredita še obstoječe medsebojne difference, tako da bi bili obnovljeni prisrčni odnosi med obema državama.

Listi citirajo tudi nedavno izjavo zunanjega ministra Macuoke o potrebi prijateljskega razumevanja med Japonsko in Rusijo, tako da bi obe državi sodelovali v ustvaritvi novega svetovnega reda.

Zasedanje sobranja

Sofija, 24. okt. e. Z ukazom kralja Borisa je sklicano sobranje na drugo jesensko zasedanje 28. oktobra. Otvorjeno bo s čitanjem prestolne besede.

Zopet nočni napad na Berlin

Pretekla noč je bila v Londonu razmeroma mirna

Berlin, 24. okt. 1. (DNB). Danes ponoči je večja skupina sovražnih letal poskušala napasti nemško prestolnico. Samo nekaterim letalom je uspelo prodreti v zračni prostor nad Veliki Berlin. Letala so metala zažigalne in deloma tudi eksplozivne bombe ter so na raznih krajih, zlasti pa v zapadnem delu mesta, povzročila nekaj škode. Porušenih je bilo nekaj stanovanjskih hiš, nastalo je tudi več manjših požarov, ki so bili pa naglo pogaseni. Pri bombardiranju je bilo ranjenih več oseb.

London, 24. okt. 8. (Reuter). Letalsko ministrstvo je objavilo davi naslednji komunikat:

Angleski bombniki so izvršili preteklo noč nov napad na vojaške objekte v Berlinu in na druge točke v Nemčiji.

London, 24. okt. 8. (Reuter). Letalsko in notranje ministrstvo javljata v svojem današnjem jutrnjem komunikatu:

Letalski napadi na Anglijo so imeli preteklo noč manjši obseg. Napaden je bil zopet predvsem London in okolica, nadalje severovzhodna Anglija in nekaj mest v južni Škotski. Število žrtev je majhno in povzročene škode malo.

London, 24. okt. (Reuter). Preteklo noč je bila v Londonu dokaj mirna. Le malo nemških letal je pred polnočjo prodrla do Londona. Vrženih je bilo manjše število bomb. Med njimi je ena zadela v neko ozko ulico in povzročila nekaj škode. Protiletalsko topništvo je v prvem delu noči le enkrat ali dvakrat stopilo v akcijo. V

zgodnjih jutrnjih urah je bil dan znak, da je letalske nevarnosti konec. Že pet minut pozneje pa je bil drugič dan alarm. V drugem delu noči so bili zopet izvršeni napadi na London, ki so bili nekoliko močnejši.

Na vodi goreče bombe

Curich, 24. okt. 1. (Reuter). Švicarski list »Volksrecht« beleeži razne govorce o izločevanju nemških ofenziv na angleško otočje v septembru.

List pravi, da so bile tedaj že zbrane velike prevozne barke v ustjih reke Schelde in Rena. Vse je bilo pripravljeno za vkrcaje nemških čet, ko so prišli roji angleskih bombnikov ter pričeli nanje spati tisoče in tisoče zažigalnih bomb vsebujočih neko posebno gorljivo snov. Čim so te bombe padle na vodo, se je okrog njih razširil ogenj, tako da je bila vodna površina čez in čez pokrita s plameni. Razen bark, ki so pri tem zgorele, je tudi mnogo nemških vojakov dobilo tako hude opekline, da se še zdaj zdravijo po bolnicah v zasednem ozemlju.

»Volksrecht« pravi, da je to bombardiranje opazovalo mnogo Nizozemcev.

Švicarski protest v Londonu

Bern, 24. okt. 8. (Stefani). Švicarski zvezni svet je poslal angleški vladi oster protest proti kršitvi švicarske nevtiralnosti s strani angleških letal, ki so o priliki napada na severno Italijo v noči od 20. na 21. oktobra zopet preletela švicarsko ozemlje.

uspeh. Angleški oklopni oddelek s sudansko posadko je naletel na cel italijanski bataljon. Sudanske čete so takoj prešle v napad in povzročile sovražniku velike izgube. Na italijanski strani je bilo ubitih in ranjenih okoli 400 mož.

Kitajska ofenziva

Čungking, 24. okt. 8. (Ass. Press). Kitajske čete so pričele z veliko ofenzivo v provinci Čekiang.

Tokio, 24. okt. 8. (Ass. Press). Po uradnih japonskih poročilih so japonska letala porušila most preko reke Mekong na cesti iz Birme. Transport 200 tovornih avtomobilov je zaradi tega zadržan.

Ostavka guvernerja v Adenu

London, 24. okt. 8. (Reuter). Angleški guverner in vojaški poveljnik v Adenu Highley je podal ostavko na svoj položaj. Vstopil bo sedaj v službo oddelka za Blizni vzhod v kolonialnem ministrstvu. Odstopiščega guvernerja bo zamenjal v Adenu dosedanj angleški predstavnik v Sansibaru Hall.

Popis Japoncev v Ameriki

New York, 24. okt. 8. (Reuter). »New York Times« piše, da je japonska vlada sklenila popisati vse Japonce, ki žive v Ameriki, na Havajskih otokih, v Kanadi, Argentini, Braziliji in v Chileju. Vlada uradi v Tokiu morajo te popise dobiti pred 20. novembrom.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri
Cetrtek, 24. oktobra: Revizor. Red A. Petek, 25. oktobra: ob 15. uri: Romeo in Julija. Dijaška predstava. Izven. Globoko znižane cene od 14 din navzdol
Sobota, 26. oktobra: Skrivnice. Izven

OPERA

Začetek ob 20. uri
Cetrtek, 24. oktobra: Grof Luksemburški. Red cetrtek
Petek, 25. oktobra: Figaroova svatba. Red premierski
Sobota, 26. oktobra: Traviata. Izven. Gostovanje Vanje Leventove

Vanja Leventova bo gostovala v soboto zvečer v Verdijevo »Traviata« v partiji Violet. Tekom lanske sezone si je pridobila tako pri kritiki kakor pri občinstvu sloves. Poleg Leventove k.g. bo nastopil prvič v partiji Alfreda Jean Francel, partijo očeta pa bo pel Janko. Dirigent: N. Štrifot. Predstava bo izven območja, na kar posebej opozarjamo. Občinstvu priporočamo, da si pravočasno preskrbi vstopnice v predprodaji pri dnevi blagajni v operi. Cene od 50.— din navzdol.

Smrt uglednega hotelirja

Laško, 23. oktobra
Danes popoldne je umrl v bolnici v Ormožu g. Franc Henke, lastnik znanega hotela v Laškem. Težka bolezen ga je mučila že več let, moral se je podvreči ponovnim operacijam, končno pa mu je opešalo srce in je podlegel kapli, potem ko smo že pričakovali, da se vrne iz bolnice.

G. Henke, ki je dočkal starost 52 let, je bil znana osebnost in priznan strokovnjak v hotelirstvu. Po rodu je bil Nemec. Njegovi starši so v začetku tega stoletja kupili že dolga desetletja obstoječi hotel Horiak ter se preselili sem iz Dravograda. Po smrti njegovega očeta je vodila hotel mati, za njo pa ga je prevzel med vojno g. Henke, ki je poročil g. Lino iz znane Vavetove rodbine v Laškem. Hotel se je pod njegovim vodstvom zelo povzdignil ter

Bettie Davis
Miriam Hopkins

Danes jugoslovenska premiera prekrasnega Warner Boos filma

KINO MATICA, tel. 22-41 Predstave ob 16., 19. in 21. uri.

ZELELA SEM SI OTROKA

Dve ženi v borbi za ljubezen enega moža. — Visoka pesem materinstva.

8 filmskega platna

Kino Union: Njih sedem in ona. Lep in zanimiv francoski film, ki kaže, da so se Francozi prav dobro zavedali, da je njih vodilna plast korumpirana. V literaturi in v filmih so bili izrodke svobode v moralnem in socialnem življenju. V tem filmu so pokazali, kako se je odkril pohljen po denarju sedmih oboževalcev lepe ženske, ki naposled spozna, kdo jo v resnici ljubi, kajti resnične ljubavi se ji hoče do smrti moža, ki ji ni bil zvest, dasi je bil vzoren zakonski drug. Film je bolj družabna satira kot burka. Fina, dognana, lepa in gledalca prevzemajoča je igra igralke Vere Korene in njenega partnerja Duchesna. Tudi mojstrsko roko režiserjevo lahko občudujemo, le škoda, da je film nekoliko zmrcvarjen. Morda so ga oklestili cenzorji, morda operaterji v kabini.

Iz Novega mesta

— Gredeč v šolo je dobil poleno v glavo. Ko je šla v Griblie v šolo večja skupina šolobveznih otrok, je iz občestnosti porabil Starešine Jože kratko bukovo poleno in ga vrzel z vso močjo v glavo svojega 10letnega tovariša Križana Jožeta. Deček, ki je dobil udarec na desno stran glave, je bil težko notranje poškodovan in prepeljan v bolnico.

Iz Kranja

— Pojasnilo. Dne 3. X. t. l. je bil v tem listu objavljen dopis, ki je dolžil učitelja in profesorja v Kranju, da izkoriščajo šolsko mladino in da imajo od tega gmoletno korist. Prepričani smo se, da je bil ti dopis nerazumljiv, kar objavljamo, da damo prizadetim zadoščenje.

Sedem žrtev letalske nesreče pri Borovu

Točno dva meseca po letalski katastrofi na Velebitu se je pripetila v torek že četrta usodna nesreča v našem civilnem letalstvu

Ljubljana, 24. oktobra

Naše civilno letalstvo je zopet zadel težak udarec. Pri Borovu se je v torek popoldne ponesrečilo potniško letalo in nesreča je zahtevala sedem človeških žrtev, sedem potnikov je pa ranjenih. Trije člani posadke so obležali na mestu mrtvi in sicer pilot Oto Krepel, drugi pilot Evgen Bačič in radiotelegrafist Ludovik Antonović. Razen njih so se ubili potniki Elizabeta Gerwig, Themistokle Duna, o katerem še ni bilo mogoče ugotoviti, ali je Rumun ali Grk, dalje Nemec Moser iz Münchena in inženjerka kemije Mirjana Winkler. Ona je umrla v torek zvečer v bolnici v Osijeku, kjer so si zamaž prizadevali rešiti ji življenje.

Ranjeni so pa bili Zagrebčan Edmund Blüthweis, prokurist tvrdke Glanzmann & drug v Trzinu, dr. Fridat iz Berlina, zdravnik osiške bolnice dr. Mihajlo Pradžić, Heinrich Gerwig iz Berlina ter Johann Berlich in njegova soproga Erna.

Katastrofa se je pripetila takoj po startu letala, ki je prispelo nekaj minut po štirih popoldne na poti Beograd—Zagreb na letališče v Borovu. Ko se je letalo spustilo na tla, sta izstopila samo glavni ravnatelj Batinih tvornic Tomo Maksimović in znani borovski nogometaš Kika Jovanović. Njunji mesti sta zasedla dr. Pradžić in Mirjana Winkler, njegova zaročenka. Letalo je bilo polno zasedeno. Ljudje, ki so videli letalo v usodnih trenutkih, so opazili, kako je nenkrat začelo v zraku izgubljati stabilnost. Dvigalo se je bilo komaj 150 m visoko, ko se je naglo in strmo spustilo na tla.

Ljudje so samo videli, kako je treščilo na polje in koruzo, potem se je pa začela silna eksplozija in dvignil se je oblak dima.

Komisija Aeroputa in vojaške oblasti še ni objavila uradnega poročila o pravih vzrokih katastrofe. Očitno pripovedujejo, da se je pripetila nesreča zato, ker je motor nenadoma odpovedal, letalo pa še ni bilo dovolj visoko, da bi se moglo spustiti brez nesreče na tla. Pilot je nenkrat izpremenil smer, da bi letalo izrazil in dosegel potrebno brzino, toda bilo je že prepozno. Zaradi izgube brzine je letalo treščilo na tla.

V bližini sta delala na polju dva kmeta in eden pripoveduje, da je takoj zaslišal da se bo zgodila nesreča. Paklical je sosedu: Vzeml Konja, letalo bo padlo! Takoj se je pognal za letalom, ki je res padlo, dobrih 100 m dalje na sosedovo njivo. Sosed je prihitel za njim in videla ta, kako so švigali iz razbitega letala plameni. Takoj sta začela metati na goreče ostanke letala prst, da bi ogenj pogasila. Obenem sta pa poklicala sosedo na pomoč.

Padec letala so opazili tudi v Borovu in iz Batinih tvornic so takoj poslali na polje ves avtomobilski park. Še preden so pa prispeli iz tvornic avtomobili z delavci, je pridrvel z avtomobilom bližnji veleposelnik Pero Vučević, takoj za njim pa glavni ravnatelj Tomo Maksimović. Od vseh strani so prihiteli tudi kmetje in pomagali gasiti ogenj. Očitno, ki so prvi prihiteli na kraj katastrofe pripovedujejo, da so potegnili najprej iz letala strahovito opečneno prvega pilota. Komaj se je držal na nogah. Prestopil se je še enkrat, potem se je pa zgrudil.

Letalo se je »stro levo krilo, z nosom je treščilo ob tla, se prevrnilo in razkilo točno po polovici kabine. Prednji del kabine s posadko je odletel nekaj korakov naprej, zadnji pa vstran. Vsi, ki so bili v prednjem delu, so se ubili. Potniki v zadnjem delu kabine so odleteli samo težje in lažje poškodovali. Plamen je obšel ves prednji del letala in ga ugnil. Razen prvega pilota se je izvelkel iz letala tudi drugi, toda samo do drugega sedišča, kjer se je zgrudil in izdihnil. V razvalinah zgorajnega letala je našlo smrt pet ljudi.

Ranjenec so prepeljali v bolnico v Vukovar, razen Winklerjeve, ki je umrla v osiški bolnici. Zagrebčan Blüthweis je med lažje ranjenimi in je že večerj bolnico zapustil. Novinarjem je pripovedoval, da je sedela Mirjana Winkler kraj njega, kjer je sedel do Borova Tomo Maksimović. Razen njega se nič ne spominja, kako se je nesreča pripetila. Blüthweis pripoveduje, da je samo enkrat po startu v letalu začutil močno gugalno in da se je letalo nenkrat naglo na stran. V kabini je nastala tedaj grobna tišina. Potniki seveda niso stili, da letalo že pada. Pilot je še enkrat poskušal spraviti letalo v ravnotežje, nenkrat je pa začel s krilom ob zemljo. V naslednjem trenutku se je motor zari v njivo

in že je bilo letalo razkrito na dvoje.

Blüthweis se samo spominja, da je zlezel iz letala in videl kraj sebe Gerwiga, ki je klical svojo ženo.

Poleg Winklerjeve, ki ji je njen ženin dr. Pradžić zamaž skušal rešiti življenje, je najbolj tragična usoda Henrika Gerwiga. Cigar žena je našla smrt pod ruševinami letala. Šele večerj jutraj so ga informirali o ženin smrti, toda mož je tako pretresen, da se še sedaj dobro ne zaveda, kaj se je zgodilo.

Najbolj je pretresla javnost vest o tragediji Mirjane Winklerjeve in njenega zaročenca zdravnika dr. Pradžića. On je skočil iz letala tik preden je treščilo na tla in tako si je rešil življenje. Odpejali so ga sicer v osiško bolnico, od koder je takoj odšel v domačo oskrbo. Samo živčno je povsem izžupan. Čez nekaj dni se je hotel poročiti z Winklerjevo, s katero se je seznanil v Osijeku, kjer je bil nekaj časa sekundarji. Dr. Pradžić je pripovedoval po telefonu svojemu bratu policijskemu ravnatelju v Zagrebu Dragoljubu Pražiću:

»Čutil sem, da se bo zgodilo nekaj strašnega. Ko smo že padali mi je ostalo samo nekaj sekund, da se rešim. V letalu je nastal živ človeški klopič. Vsi so bili iz sebe od groze, toda brez moči v pričakovanju katastrofe, ki se je blizala s strahovito naglico. Instinktivno sem se približal vratom in napel vse sile, da sem jih odprl. Vse to se je zgodilo bliskovito. Skočil sem skozi vrata, ne da bi točno vedel kako visoko smo. Instinktivno sem čutil, da moram iz letala, pa naj se zgodi karkoli. Ne spominjam se, kako sem padel na tla, ker sem bil ves iz sebe. Kraj mene je ležal ves trup letala. Pogled nanj je bil strašen in ne vem dal bom mogel kdaj prebilo to, kar sem doživel.«

Pokojni šef pilot Oto Krepel je bil eden naših najspodobnejših letalcev. Več let je služil v naši pomorski aviaciji v Divuljah. Gjenovci in Boki Kotorski. Tudi radiotelegrafist Antonović, ki je kot podčastnik dovršil pomorsko letalsko šolo v Divuljah in radiotelegrafski tečaj v Šibeniku, je bil

Sejem v Novem mestu

Novo mesto, 22. oktobra
Danes je bil dobro obiskan jesenski Lučejev sejem v Novem mestu. Ker je poljsko delo večina je opravljeno in kmetje pozimi ne rabijo delavne živine, so prignali na sejem veliko goveje živine. Ker je bilo precej kupcev in je cena nekoliko popustila, je bila zelo živahna kupnja. Zlasti je bilo povpraševanje po lepo rejnih volih. Tudi praševce so pripeljali mnogo ter se je razvila dobra kupnja, tako za pitane, kakor tudi za mlade prašice. Konj pa ni bilo mnogo, ker se bo po Dolenskem vršilo v kratkem pregledovanje vrhne živine za vojaško uporabo. Lastniki konj niso prejeli potnih listov, da ne bi nastale neprijetnosti pri pregledovanju konj.

Tudi po trgovinah in stojnicah je bila dobra kupnja. Zima gre v deželo in vsako, kdor količaj more, si hoče za zimo oskrbeti toplo obleko in dobro obutev, da ne bo zmrzoval. Pa tudi skrb pred naraščajočo dragotino in bojazen pred pomanjkanjem potrebnih silijo marsikoga, da se pravočasno založi z vsem potrebnim. Bili so na sejemu tudi taki, ki bi si radi nakupili, kar potrebujejo, pa ni denarja. Lučejev sejem, ki spada že od nekdaj med boljše in dobro obiskane, je tudi letos ohranil svoj sloves.

Iz škofje Loke

— Lep koncert vojaške godbe smo imeli v nedeljo popoldne na Mestnem trgu. Razen drugih komadov so izvajali godbeniki pod vodstvom višjega kapelnika g. Alojzija Smrekarja veliko Smetanovo simfonično skladbo »Višegrad«.

— Osebnim izpovedem pri učnem osebju škofjeloškega sreza. Na 28 šolah škofjeloškega sreza je prišlo z nastopom novega šolskega leta do večjih osebnih sprememb. Iz Primorskovega pri Litiji je prišel na dvo-razrednico pri Sv. Lenartu v Selški dolini škofjeločan g. Anton Fevc. Za šolsko upraviteljo v Podlonku je bila imenovana gđa. Marija Merčunova, sedanja upraviteljica na tej šoli gđa. Amalija Šlibarjeva je premešena na Trato v Poljansko dolino. Dolgoletni škofjeloški učitelj g. France Košca, deljenec meščanski šoli, se je vrnil na matično deško ljudsko šolo v škofji Loki. Po 16letnem službovanju na Tratu se je poslo-

izredno sposoben in nadarjen. Krepel zapuša ženo in otroka, radiotelegrafist pa tudi družino. Tudi drugi pilot Bačič je bil spreten letalec.

Vzrok še ni točno znan

Zanimivo je, da se je pripetila ta letalska katastrofa točno dva meseca po strahoviti katastrofi na Velebitu. Uprava Aeroputa je izdala snoči poročilo, v katerem pravi med drugim:

O vzroku katastrofe letala Aeroputa, ki se je v torek popoldne pripetila pri Borovu, ni mogoče reči še nič pozitivnega. Komisiji štaba vojnega zrakoplovstva in Aeroputa sta na terenu, da proučita vse podrobnosti in vzroke katastrofe. Pregledano je bilo letalo in instrumenti, razen tega pa zaslišuje komisiji očitno v prežvele potnike, da se dobe čim točnejši podatki.

Iz tega, kar je ugotovila strokovna komisija, bi se moglo sklepati, da je odletelo letalo iz Beograda v redu obremenjeno z okrog 200 kg izpod največje obtežbe. V Borovu se je v redu spustilo na letališče in ostalo tam dobre štiri minute. Ta čas so se izmenjali potniki. Vreme je bilo normalno. Letalo je krenilo iz Borova proti severozapadu, kakih 30 m visoko je pa krenilo na levo, se nagnilo na levo in jelo padati. Preiskava je dognala, da so deloviti motorji kakih 1200 do 1500 m od letališča povsem normalno. Vse kaže, da je nastala katastrofa, ker je zadelo letalo z levim krilom ob zemljo. Pilot je storil v zadnjem trenutku vse, kar je mogel, da bi rešil potnike.

Razbito letalo je bilo najnovejše, ki ga je kupil Aeroput v Ameriki in sicer lani v maju. To letalo je bilo izmed vseh najmanj v prometu. Tako letalo ima v Evropi 80% potniških zračnih družb za zračni promet.

Trupla smrtno ponesrečenih potnikov so ležala začasno v prostorih športnega stadiona v Borovu, položena v krste. Davi zgodaj jutraj so jih prepeljali v Beograd v mrtvašnico na novem pokopališču, od koder jih odpeljejo svojci.

vil od Poljanske doline šolski upravitelj g. France Rebolj. Na novo je prevzel mesto šolskega upravitelja v Zalogu pri Ljubljani. Iz Dražgoz je prišla na Trato gđa. Gabrijela Webrova, na njeno mesto pa je bila imenovana gđa. Veronika Novakova, ki je prišla z Dolenskega. V Trebnju sta se odselila učiteljski par Rudolf in Julijana Pipa, na njuni mesti v Zabnici pa sta prispela iz radovljanskega sreza Stanislav in Marija Lampič. Za šolskega upravitelja v Zeleznikih je imenovana pripravnik učitelj g. Anton Kopčavar. Razen sreskega šolskega nadzornika in šolske tajnice je sedaj v srezu 30 moških učnih oseb in 63 žensk. Temu učnemu kadru je poverjenih v vzgojo 4210 otrok, in sicer 2140 dečkov in 2070 deklic.

Boleznica

KOLENDAR

Danes: Četrtek, 24. oktobra: Rafael
DANASJE PRIREDITVE
Kino Matica: Zelela sem si otroka
Kino Sloga: As Drumond II. del
Kino Union: Njih 7 in ona
Kino Moste: Pariski noči (Vera Korene)
Razstava Kluba neodvisnih v Jakičevem paviljonu

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Sušnik, Marijin trg 5, Kurait, Gospodarska cesta 4, Bohinec ded., Rimska cesta 31.

NEDELJSKI LOVEC

Star gospod: Ne razumem, kako morete streljati uboge nedolžne živali. Jaz nisem še svoj živ dan nobene ustrelil. Nedeljski lovec: Jaz tudi ne, gospod.

Vojna v Afriki

Kairo, 24. okt. 8. (Reuter). Sročnji komunikat poveljstva angleškega letalstva na Bliznjem vzhodu javlja:

V torek so angleški bombniki napadli italijanske delavske oddelke in mehanizirane kolone pri Bukbuku in Sollumu. Več bomb je direktno pogodilo motorne transporte vodne zaloge in taborišča šotorov. Angleška letala so streljala tudi s strojnimi. Napad je povzročil sovražniku škodo in žrtve.

V Vzhodni Afriki so izvršila angleška letala nočni napad na letališče v Dessie v Abesiniji. Glavni hangar je bil direktno zadet, prav tako pa je bil poškodovan neki most. V Asabu je bilo bombardirano pristanišče. Ob Tanskem jezeru so napadli angleški bombniki letališča in skladišča v Balarabu in Dongeri. Povzročene so bile velike eksplozije. Nočni napadi so bili izvršeni tudi na letališča v Guri in Asmari.

Angleški bombniki so napadli tudi vojaške transporte pri Kassali v Sudanu ter povzročili velike eksplozije. Južnoafriški bombniki so napadli Birakao ter povzročili škodo. Prav tako so južnoafriška letala izvršila več izvidniških poletov. Vsa letala so se vrnila z vseh teh poletov.

Italijanski bombniki so izvedli brezuspešen napad na otok Perin v prelivu Bab el Mandeb.

London, 24. okt. 8. (Reuter). »Daily Telegraph« poroča iz Khartuma, da so angleški oklopni oddelki v Sudanu dosegli v boju z italijansko vojsko pri Kassali velik

Gradič »Zlatorog« naprodaj

Gornja Radgona, 22. oktobra
Po smrti znanega graščaka pok. Martina Fischerja, ki je bil češki državljani, so dediči sklenili obsežno posestavo na Plitvičnem vrhu pri Gornji Radgoni razpredati in razprodati precejšen del, da bi dobili potreben denar za plačilo precejšnjih dolgov. Dosedanji razpredatelj in nakup precejšnjega dela posestva so se poslužili večinoma le manjši okoljski posestniki, med temi tudi nekaj sezonskih delavcev, ki so si postavili lastno ognjišče. Po dosedanj razprodaji je ostalo končno še okrog 30 oravov obsegajoče arondirano posestvo z majhnim gradičem nazvanim »Zlatorog« sredi senčnatih vrta in lepe okolice. Ker so se dediči Fischer odločili prodati tudi ta gradič s preostalim posestvom vred, so se pričeli zglašati kupci, ki žele svoje prihranke plodno naložiti v nakup tega posestva.

Gradič Zlatorog s posestvom leži na Plitvičnem vrhu pri Gornji Radgoni, blizu banovinske ceste Gornja Radgona — Sv. Benedikt v Slovenskih goricah na vzvišenem gričku ter ima lepo sončno lego. Baš zaradi te svoje lege bi bil gradič prav primeren za kak zdravstveni dom, zavetišče ali letovišče zlasti za mestne otroke ali kakke druge vrste internat. Grad je enonadstropen ter ima v pritličju in prvem nadstropju poleg ostalih stranskih prostorov 6 večjih in manjših sob, skupno 12 stanovanjskih sob, za ekonomijo pa obsežna in na prostornost gospodarska posestva.

Odkar je stalna avtobusna proga med Gornjo Radgono in Mariborom, je dostop zelo prikladen. Mnenja smo, da bi morala pred končno prodajo razna obsejna in druga zainteresirana društva poskrbeti za to, da pride ta posest v prave roke.

K izobrazbi

strojnikov

Kranj, 22. oktobra.

Spoštovani gospod uredniki! V Vašem cenjenem listu z dne 14. t. m. je izšel na drugi strani članek: »Strojniki se izobražujejo«, katere podatke je napisal nestrokovnjak in laik v teh zadevah v Laškem, ki meče slabo luč na naše strokovno znanje. Misleč, da se bo k tem nepravilnostim kdo oglašal, sem do danes odlašal. Zato Vas prosim, spoštovani gospod urednik, da v interesu strojnikov popravite te nepravilnosti, in sicer:

Kot udeleženec ekskurzije v Laško in kot strojnik popravilam nepravilnosti članke »Strojniki se izobražujejo« z dne 14. t. m. ki daje spravevalo in njih strokovnem znanju, tako pred upravo pivovarne v Laškem kakor pred javnostjo sloh.

Kotel v Laškem ima 17 atmosfer dopustnega pritiska, 90 kv. m ogrevne površine in po rešetki sodeč, proizvaža približno 3,5 tone pare na uro.

Dupleks-črpalki napajati parni kotel z

Danes premiera duhovite francoske salonske komedije

Nih 7 in ona

Predstave ob 16., 19. in 21. uri!

7 snubcev se poteguje za roko bogate grofice. Ta jih stavlja po vrsti na preizkušnjo, ki se vedno komično konča. V glavnih vlogah: Vera Korene, Fernand Gravey, R. Duchesne in drugi.

KINO UNION, tel. 22-21

SAMO SE DANES IN JUTRI napeti film letalskih senzacij

AS DRUMOND, II. del KINO SLOGA — tel. 27-30
Danes ob 16., 19. in 21. uri.

DNEVNE VESTI

— Vodnikove knjige 1940. bodo prese-
nečene za razvajane in preproste čitatelje!
Ker je njih naklada omejena, jih bodo mo-
gli dobiti samo tisti, ki ne bodo do izida
odlašali z včlanjenjem v Vodnikovo druž-
bo. Zato se nemudoma prijavite krajevnim
poverjenikom ali pa sporočite svoj naslov
družbi pisarni, Ljubljana, Knafjeva 5.

— Prvo gostovanje zagrebške Filhar-
monije v Ljubljani. Pogajanja med vodstvom
zagrebške in ljubljanske Filharmonije so
bila ugodno zaključena in prvo gostovanje
zagrebške Filharmonije v Ljubljani bo 7.
januarja 1941. Na sporedu bodo dela naj-
boljših hrvatskih skladateljev, da se bodo
lahko slovenski ljubitelji glasbe seznanili
z moderno hrvatsko glasbo. Za gostovanje
ljubljanske Filharmonije v Zagrebu pa še
ni določen niti dan, niti spored. Najbrž bo
ljubljanska Filharmonija nastopila v Za-
grebu z Verdijevim Requiemom, obenem pa
bi sodelovali tudi mešani pevski zbor. S
tem delom bo gostovala ljubljanska Fi-
lharmonija tudi v Beogradu.

— Zaključek pogajanj o izvozu našega
lesa v Nemčijo. Od 17. do 19. t. m. je za-
sedal na Dunaju nemško-jugoslovnski les-
ni odbor, ki je svoje delo končal. Med dru-
gim je bila sklenjena tudi nova pogodba
o cenah našega jelovega gradbenega lesa,
ki ga izvažamo v Nemčijo z veljavnostjo
do 31. marca 1941. Odstanjeni so bili po-
goji za izvoz naših furnirjev, lesa za za-
boje, drv in železniških pragov v Nem-
čijo, dane so bile smernice za izvoz našega
lesa v Belgijo in severno Francijo. Kon-
čno je bil dosežen tudi sporazum o sode-
lovanju na strokovnem gozdarskem polju
naših in nemških gozdarskih krogov.

— Tekstilni industrijski pri trgovinskem
ministru. Pri trgovinskem ministru se je
zglasilo večerj odposlanstvo Zveze tekstil-
nih industrijalec pod vodstvom predsed-
nika beogradske industrijske zbornice Vla-
da Ilića. Poset je bil v zvezi z raznimi
vprašanji tekstilne industrije zlasti z vpra-
šanjem tipiziranja tekstilnih izdelkov v
naši državi. O tem so se zastopniki tekstil-
ne industrije v torek posvetovali na po-
sebnem sestanku.

jetskih umetniških fotografij na medna-
rodni fotografski razstavi v Zagrebu. V
poročilu je rečeno, da vzbujajo veliko po-
zornost posetnikov 68 razstavljenih del
sovjetskih fotomaterjev.

— Spomnite se te dni Podpornega dru-
štva za gluho mladi, Ljubljana, Knapjeva
gluhonemica.

— Nov grob. Včeraj je umrla v Ljub-
ljani ga. Ana Česen roj. Laznik. Pog-
reb bo jutri ob 14.30 z žal — kapele
sv. Marije — k sv. Križu. Pokojnici bag
spomin, žalujoci naše iskreno sožalje!

— »Proteus«, ilustrirani časopis za po-
ljudno prirodnoznanstveno objavlja v svoji 6.
številki, ki je pravkar izšla, razpravo M.
Zalokarja »Morski živelj ob obali Jadrana-
na«, dr. B. Škerija »Rase v pacifičnem
prostoru«, dr. M. Karliha »Dve poglavitni
zgodovini trepanacije lobanje«, dr. Mirka
Černiča »Naše leposlovne in strokovne
oznake« in mnogo drugega zanimivega
družila.

— Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda
v Ljubljani naproša vse podružnice, narod-
na društva in posameznike, ki so prejeli
odliko in navodila v zadevi narodne zbirke
dne 10. novembra 1940, da mu čimprej po-
trdijo prejem in naročijo potrebne tiskovi-
ne in bloke. Če kateri kraj ni prejel navo-
dila pa bi hotel sodelovati, naj svoj nas-
lov vodstveni pisarni v Ljubljano, Beet-
hovnova 2.

— Vreme. Vremenska napoved pravi,
da bo pretežno oblačno in deževno vre-
me. Včeraj je znašala najvišja temperatura
v Splitu in Dubrovniku 22, v Kumboru 21,
na Rabu 18, v Sarajevu 17, na Visu 16, v
Ljubljani in Zagrebu 15, v Beogradu 14,
v Mariboru 10,2. Davi je kazal barometer
v Ljubljani 757,3, temperatura je znašala
8,2.

— Žrtve neprevišnosti. Sredi hotel
trgovca Hinko Podjavšek, star 30 let in
doma iz Kranja, preplezati ograjo pri to-
varni Jugočeški. Nočni čuvaj je bil pre-
prijčan, da so se pripeljali k tovarni vmi-
cil in je streljal. Podjavšek je bil prece-
lo ranjen v glavo in prsi in so ga mo-
rali prepeljati v ljubljansko bolnico, odko-

sestoji iz 22 glasbenih slik, od katerih ima
vsaka svoj poseben naslov. V drugem delu
klavirskega koncerta bo najprej zaigral
suito Petruška, ki jo je napisal njegov ve-
liki rojak Stravinski na glasbo znanega
istoimenskega baleta. Sledi Ravelova
skladba: Ladja na Oceanu in Saint-Saen-
s: Dance Macabre v klavirski priredbi
Lisztovi. Koncertni spored je prvovrsten,
Magalov je eden največjih sodobnih klavir-
skih mojstrov, zato obisk najtopljeje pri-
poročamo.

— Popravila vseh ur zopet prevzame
F. Čuden, urar v Prešernovi 1 — specia-
list za prezidjske ure. 416-n

— V Stritarjevi ulici št. 6 v Ljubljani
pri franciskanskem mostu se sedaj nahaja
optik in urar F. P. ZAJEC, torej ne
več na Starem trgu. — Samo kvalitetna
optika. 3. l.

— I NA VSAKO MIZO LASKO PIVO

— V zadnjih dneh tedenskega meseca
bomo imeli dva pomembna klavirska kon-
certa v naši sredini. Kakor že javljeno, bo
koncertiral v ponedeljek dne 28. t. m. pia-
nist Nikita Magalov. Prihodno sredo 30.
t. m. bomo pa imeli koncert pianista Weis-
sa, ki bo tem bolj zanimiv, da bomo ob
tej priliki slišali igranje na klavirju, ki
ga je postavila na trg znamenita klavir-
ska hiša Forster pod naslovom: Quat-
trokord-Super Flügel. Na klavirju te vr-
ste sta igrala do sedaj poleg našega kon-
certanta dr. Weissa še čista pianistka
Sviliškova in bolgarski pianist Pančo Vla-
digerov. Oba sta dva umetnika sta znana
naši koncertni publiki. V sredo bomo spo-
znali še nemškega pianista dr. Weissa. Ta
koncert bo v mali Filharmonični dvorani
in bodo vstopnice od jutri dalje v predpro-
daji v knjigarni Glasbene Matice.

Pogreb pokojne gospe Amalije Habu-
kove bo zaradi zakasnitve prevoza iz Sa-
rajeva šele jutri v petek 25. t. m. ob 15.
z žal — kapelica sv. Nikolaja — na poko-
lišče k sv. Križu, in ne danes, kakor je
bilo javljeno v osmrtnici današnjih jutra-
njikov.

— Iz Zadnji pregled motornih vozil v letu
1940 za območje sreskega načelstva, Ljub-
ljana, se vrši v ponedeljek 28. t. m. ob 10.
pred poslopijem oddelka za kontrolo mer v
Ljubljani, Gledno nabrežje št. 17. —
Sresko načelstvo poziva vse lastnike mo-
tornih vozil, da pripeljejo svoja za letos
še neprijavljena vozila (tudi avtobusni po-
djetniki in avtomobilisti) pravčasno na kraj
pregleda.

— Rezervni oficirji, člani ljubljanskega
pododboru združenja rezervnih oficirjev, ki
se žele udeleževati letošnjih tečajev za ja-
hanje, naj se čimprej zglasijo v pisarni
pododboru zaradi vpisa v ustrezni seznam.
Poslovne ure so vsaki ponedeljek, sredo in
petek od 18. do 19. uri v Kazini, II. nad-
stropje. Prijave zaključimo dne
30. oktobra 1940. — V soboto 26.
t. m. bo mednarodna vesba, kateri mo-
rejo prisostvovati tudi rezervni oficirji (v
uniformi). Sestanek bo najkasneje do 9.
ure v Gorčanih pri Medvodah pri škofi-
škem dvorcu, kjer jim bo generalstabi
kapetan I. M. Mihačič Milič obrazložil si-
tuacijo ter jih nato vodil do konca vesbe.
Uprava pododboru.

— Iz Rbne razne vrste danes in jutri, go-
stina Lovšin.

Iz Celja

— c Zanima n'gomečna tekma. V ne-
deljo 27. t. m. popoldne bo na Olimpijskem
igrišču v Guberju ligna tekma med Olimpi-
stom in Bratstvom z Jesenic. Ker je Brat-
stvo v dobri formi in bo gotovo tudi
Olimpovo moštvo napelo vse sile, da dose-
že časten rezultat, se obeta zanimiva in
živahna borba.

— Gospodinjstva in kmečka nadalje-
valna šola v Celju. Tudi letos bo pouk na
gospodinjstvi in kmečko nadaljevalni šoli
v Celju. Zato naj se javijo učenci v pi-
sarni šolskega upravitelja, učenke pa pri
učitelji ge. Antoniji Kovačevi na II. de-
ški narodni šoli v Komenskova ulici.

— c V 15. kolu spominskega turnirja dr.
Antona Schwaba ki ga prireja šahovski
klub Gabeje, so bili v torek zvečer do-
seženi naslednji rezultati: F. Csörgö : Haj-
singer 1:0, Verčkovnik : Golja 1:0, E.
Csörgö : Medved 1:0, Slimšek : Rajšek
1:0, Esih : Pukmajster 1:0, Mirnik : Ha-

benšus remis, Regner : Fajš 0:1, J.
Schneider : F. Schneider 1:0. Partija Do-
majsko : Ahlik je bila prekinjena. Re-
sultata prekinjenih partij: F. Csörgö : F.
Schneider 1:0, Esih : Domajsko 1:0. Stan-
je po 15. polu: F. Csörgö 14, J. Schnei-
der 13 in pol, Fajš 12 (1), Golja 11, Mi-
rnik in Verčkovnik 10 in pol, Habensuš 9
(1), E. Csörgö 9, Slimšek 8 Esih 7 (1),
Regner 6 (1), F. Schneider 5 in pol, Do-
majsko 5 (1), Hajsinger 4, Medved 3 (2),
Rajšek 2, Ahlik 1 (1), Pukmajster 0 točk.
— c Tečajevanje v olimpijskem petero-
boju za prvenstvo Celja in za pokal g. A.
Misleja priredi Celje v nedeljo 3. novem-
bra s pričetkom ob 9.30 na celjski Glaz-
ji. Pravico nastopa imajo vsi verificirani
in neverificirani člani klubov, ki so včla-
njeni v SLZ. Naslov prvaka in pokal prej-
me prvoplasirani Celjan, drugi prejme di-
plomo. Pokal brani Adolf Urbančič. Za pe-
terboj so določene naslednje discipline:
skok v daljino, met kopja, tek na 200 m,
met diska in tek na 1.500 m. Poleg tega

so na sporedu še tek na 800 m, tek na
110 m z zaprekami, met kladiva, met kro-
gle, troskok ter juniorati tek na 100 in
1.000 m. Prijavnina za peterboj znaša 10
din. Prijave je treba poslati do 2. novem-
bra na naslov: SK Celje, Gosposka ulica
20.

— c Nešreča. Pri sv. Miklavžu v bras-
lovski občini je padel hloď na 18letnega
pastirja Alojza Siemenška in mu zmečkal
prste na nogi. Siemenška so oddali v celjs-
ko bolnico.

— c Vlom v Frischaufov dom na Okreš-
lju. Te dni je nekdo vlomil pri kuhinjskih
vratih v Frischaufov dom na Okrešlju ter
odnesel iz shrambe in omar jedil, žganja
in perila v vrednosti okrog 1.000 din.

— c Rezervne oficirje vabimo, da se pol-
nostevlino udeležijo družabnega večera, ki
bo skupno z aktivnimi oficirji v četrtek
24. t. m. ob 20. v Oficirskem domu v Celju.
Brez družinskih članov. Pododbor UOIR
v Celju.

Kdaj je naš otrok zrel za prvi razred?

Ali naj vstopi otrok v šolo s šestim ali sedmim
letom?

Ljubljana, 24. oktobra

»Popotnik«, časopis za sodobno pedago-
giko, je nael zanimivo anketo o vpraša-
nju, kdaj je naš otrok zrel za vstop v prvi
razred. Poleg drugih je učitelj Jurček v re-
slo objavil svoja dognanja o tem vprašanju.

Zakon o narodnih šolah določa, piše
Vreže, da se morajo v šolo vpisati tisti
sposobni otroci, ki dovrše do konca kole-
darskega leta 7. leto. Če pa je v šoli do-
volj prostora, smejo v šolo vstopiti tudi
otroci z dovršenim šestim letom, ako so
telesno in duševno posebno razviti. Ker pa
določa zakon obvezno osemletno šolanje,
skušajo starši vpisati otroka čimprej, ne
glede na to, ali je otrok za šolo telesno in
duševno dovolj razvit. Zlasti silijo z vpisom
premladih otrok kmetje in socialno šib-
kejši sloji. Če bi namreč otrok vstopil v
šolo s sedmimi leti, bi jo moral posecati
tudi še s petnajstimi leti, ko bi njegova
pomoh obutno zalegla doma, ali pa bi že
lahko šel kam služiti. Šestletni otrok pa
jim doma še ne more izdatno pomagati in
ga mnogo lažje pogrešajo, ko gre v šolo.

Upravitelji šol se navadno vdajo željam
staršev, zdravniški pregled pa je navadno
takšen, da so sprejeti vsi ne glede na to,
ali so telesno in duševno sposobni za šolo.
Tako pride v prvi razred mnogo nezrelih
otrok. Na šoli v Sošanju je bilo na pri-
mer vpisanih v prvi razred v letih 1936,
do 1938, 347 novincev, in sicer v starosti
do 6 let in 6 mesecev 109 otrok ali 31%,
od 6 let in 6 mesecev do 6 let in 9 mese-
cev 61 otrok ali 18%, od 6 let in 9 mese-
cev do 7 let 111 otrok ali 32%, nad 7 let
pa 66 otrok ali 19%.

Desetmesečnega dojenčka s še toliko
vajo ne moremo prisiliti, da bi šolil, ker
za to še ni zrel. Preko zoritve, ki jo mora
doseči narava sama, ne moremo mi nič do-
seči. Dojenček, ki je po naravi zakoni-
tosti zrel, bo šolil sam brez naše pomoči
in brez škode za svoj rast in razvoj.

Prav tako ne moremo zahtevati od ne-
zrelega otroka, da bi v šoli uspeval, so-
deloval in si pridobil znanja, ki ga ele-
mentarni razred zahteva.

Matični listi laniških prvih oddelkov v
Sošanju kažejo, da je bilo vpisanih 125
otrok, izdelalo jih je 88 ali 70%, ponav-
ljati pa mora 37 otrok ali 30%.

Vstopili so ti ponavljalci v prvi razred:
stari do 6 let in 6 mesecev 13, od teh 2
defektna za pomožni oddelk, od 6 let in
6 mesecev do 6 let in 9 mesecev 8, od teh
2 defektna, od 6 let in 9 mesecev do 7 let
2 in oba defektna, od 7 let naprej 14, od
teh 6 defektnih.

Tisti, ki so vstopili v šolo po 7. letu so
telesno in duševno manj razviti. Je pa
tudi mnogo defektnih (6), ki so z ostali-
mi 6 prešli v prvi razred iz oddelka za
defektno dečo, ker ni na šoli za ta oddel-
ek učitelja. Vzrok pozneje vpisa ostalih
je izrazita duševna in telesna zaostalost.
Možno pa je tudi, da so nekateri prišli
prepozno v šolo. Veliko je število ponav-
ljalcev, ki so vstopili v šolo v starosti 6
let in 6 mesecev. Morali so ponavljati za-
radi nezrelosti, oziroma prezgodnjega
vstopa.

Matični listi učencev, ki so vstopili v pr-
vi razred od l. 1936. do l. 1938. kažejo, da
je moralo izmed 109 otrok, ki so bili vpi-
sani do 6. leta in 6 mesecev ponavljati
prvi, drugi in tretji oddelk kar 64%. do-
čim se pri onih, ki so bili vpisani od 6. le-

ta in 6 mesecev do 6. leta in 9 mesecev,
procent zmanjša na 41 in je še nižji pri
onih, ki so bili vpisani v šolo s 6 leti in
9 mesecev do 7. leta. Pri onih, ki so vsto-
pili v šolo po 7. letu, se pa procent po-
navljalcev zopet dvigne na 59 in doseže
skoraj one, ki so bili prezgodaj vpisani.
Ti otroci morajo že mnogo pomagati do-
ma in ne utegnejo več redno posecati šolo
in se doma redno učiti.

Statistika o razredih, ki so jih ponav-
ljali, kaže, da je v vseh razredih najvišji
odstotek ponavljalcev pri onih, ki so vsto-
pili po 7. letu. Previsok je tudi odstotek
ponavljalcev med onimi, ki so prišli v šolo
pred 6. letom in 6 mesecev starosti. Ta-
kih otrok ni sprejemati v šolo, če niso re-
se posebno telesno in duševno razviti. O spre-
jemu teh otrok v prvi oddelk naj bi od-
ločal učitelj elementarnega razreda, ki naj
bi v začetku leta otroka opazoval nekaj
dni in nato odločil, ali je otrok zrel za šolo.
Šele tedaj naj bi se dovolil otroku vpis v
prvi razred.

Podatki so zbrani v Sošanju, ki je pol-
industrijski kraj. Treba bi bilo preiskati
tudi šole v kmetiskem in mestnem okolju.
Vendar bi že lahko po teh ugotovitvah
posneli trditve, da je vpis otroka v šolo
že s 6 leti ali s 6 leti in 3 meseci prezo-
den. Kot najprimernejšo za vpis v elemen-
tarni razred pa lahko smatramo starost
od 6 let in 6 mesecev do 7. leta.

SOKOL

— Vadijski zbor Sokola Ljubljana-
ška obvešča svoje članstvo, naraščaj in
deco, da spremenimo z 28. oktobrom urnik
telovadbe, kateri bo nadalje sledeč: v tor-
kih in četrtkih: moška deca od 18. do 19.,
moški naraščaj od 19. do 20.15, člani od
20.30 do 22. V sredo in petkih: ženska
deca od 18. do 19., ženski naraščaj od 19.
do 20., članice od 20. do 21. Vpisovanje se
zaključuje s 1. novembrom.

Radioprogram

Petek, 25. oktobra:

7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi,
poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvok-
ov (plošče). — 11: Šolska ura: Razgled
po Poljski dolini (pokrajinska oddaja,
izvajajo učenci in učenke ljudske šole v
Škofji Loki, vodi g. Janko Licherl). — 12:
Naše veselje (plošče). — 12.30: Poročila,
objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Opol-
danski koncert radijskega orkestra. — 14:
Poročila. — 14.10: Turistični pregled. —
18: Šege in običaji Slovencev ob smrti
(gdč. Francka Gruden). — 18.20: Richard
Strauss: Smrt in poveljanje, simfonična
pesnitev (Berlin, simf. orkester, plošče). —
18.40: 40letnica ljubljanske gluho-nemice
(g. Ivan Kunst). — 19: Napovedi, poročila.
— 19.25: Nacionalna ura. — 19.50: Za pla-
nince: Turistovska oprema (g. dr. Anton
Mrak). — 20: V plesnem ritmu (plošče). —
20.30: Godalni kvartet (Ornikova, Marin,
Ivančič, Sedlbauer). — 21.15: Orkester
Paul Whitemann (plošče). — 22: Napove-
di, poročila. — 22.15: Vesel, vesela, veselo
(radijski orkester). Konec ob 23. uri.

Borzna poročila

Curl, 24. oktobra. Beograd 10.—, Pariz
9.95, London 17.15, New York 431.40.

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Prekliti, izjave beseda din 1.—
davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti
znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par. davek posebej.
Najmanjši znesek 8.— din

TAPETNIŠTVO
Habjan, Igriska ul. 10, vam
napravi ali popravi stare naj-
ceneje. 2434

Poslužite se
malih oglasov
v
»Slov. Narodu«
ki so
najcenejši!

CENJENIM ODJEMALCEM
sporočam, da tudi po mozevi
smrti sprejemam za praznike
vseh svetnikov naročila za ven-
ce in za oskrbovanje grobov.
Se priporoča tudi za nadalje
Stefka Brložnik, vrtnarstvo —
Brestica. 2441

PRVOVSTNO CEPLJENO TRSEJE

divjake korenjake, na raznih
podlagah, tudi Zlher Franjo,
Zamušani, Sv. Marjeta, Mo-
škanjci. Zahtevajte cenik! 2333

KLISEJE
INO
VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
SV. PETRA NASIP 23

SLUŽBE

Beseda 50 par. davek posebej.
Najmanjši znesek 8.— din

BRIVSKO-FRIZERSKEGA
POMOČNIKA
dobro izurjenega, lačnem. Na-
stopi takoj. Hrana in stanova-
nje v hiši. Plača po dogovoru.
Ivanka Zeleznik, Celje, Kralja
Petra cesta 14. 2442

KUPIM

Beseda 50 par. davek posebej.
Najmanjši znesek 8.— din

KUPUJEM IN PRODAJAM
abjane čevlje in moške obleke,
rabljeno perilo in stare cunjce.

KLAVZER
Vošnjakova 4. 2437

SOBE

OPREMLJENO SOBO
oddam solidni gospe ali gospi-
dični, event. z oskrbo. Izanska
36 — blizina tramvaja. 2426

PRODAM

Beseda 50 par. davek posebej.
Najmanjši znesek 8.— din

Za zimo
se preskrbite
z okusnim dolenjskim
belim krompirjem
in trpežnimi jabolki
po zmernih cenah pri Trg. posl.
Kmetijske družbe
Novi trg 3

NARODNA TISKARNA LJUBLJANA KNAPJEVA 5

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN
PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

Inserirajte v »Slov. Narodu«!

Restavracija hotela „Slon“

Slovi po dobri pijači in po prvovrstni kuhinji. (Vsak dan divjačina.) Odlikuje
jo odlična postrežba.

EKSPRES RESTAVRACIJA postreže vsak čas s toplimi jedili, okusno pripravljanimi
malimi prigrizki, svežimi tortami in drugim pečivom.

V soboto 26. t. m. otvoritev plesne sezone v kleti!

— Industrijska podjetja, ki bodo prene-
sila svoj sedež v Jugoslavijo prosta takš.
Izdelan je osmurek uredb, po kateri bodo
industrijska podjetja ob priliki prenosa
svojege sedeža v našo državo oproščena
takš. Po dovoljenju finančnega ministra in
na predlog trgovinskega ministra bodo
podjetja lahko oproščena državnih in sa-
moupravnih takš in davčnih za vse prede-
mete, ki spadajo pod obdavčitev, pa tudi
za prenos delnic. Pogoj pa bo moral biti
da ima podjetje svoje industrijske obrate
vsaj po večini v naši državi in da je veči-
na delnic v rokah jugoslovnskih držav-
ljanov.

— 60 novih industrijskih podjetij v Sr-
biji. Letos je bilo delno že ustanovljenih
delno se pa še ustanavlja, odnosno si zida
obrate, 60 industrijskih podjetij. Zanimi-
vo je, da je ves kapital teh podjetij domač,
toda ne je podjetnikov iz Srbije, temveč
tudi iz severozahodnih pokrajin države, od-
koder se denar še vedno seli na jug.

— Delo direktorja za prehrano. V osmih
mesečih svojega dela je direktorja za pre-
hrano preskrbel z žitom zetsko, drinsko
vrhasko, moravsko in dunavsko banovino,
skupno 140 okrajev. Koruze je razposla-
la: v zetsko banovino 1638 vagonov, v vr-
baslo 1061, vardarsko 126, drinsko 670,
moravsko 86 in dunavsko 53; pšenice:
v dravsko 300, zetsko 42, vrhasko 74 in va-
darsko 14 vagonov. Skupno je razposlala
3636 vagonov koruze in 431 vagonov pše-
nice. Promet je znašal 102 milijona din.

— Razpisana zdravniška služba. Ban-
ska uprava razpisuje službo zdravniška
uradniškega pripravnika za VIII. pol.
skupino v banovinski bolnici v Mariboru.
Prošnje je treba vložiti do 6. novembra
pri banški upravi.

— Razpisana služba banovinskega ce-
starija. Banska uprava razpisuje pri kra-
nem cestnem odboru v Ljuti službeno
mesto banovinskega cestarija in sicer na
banovinskih cest II. reda št. 181 Ljubljana
— Besnica, Smartno — Seišek — Moravce —
Velika Loka za proro do km 16.238 do km
23.00. Prošnje je treba vložiti najkasneje
do 15. novembra pri krajnem cestnem
odboru v Ljuti.

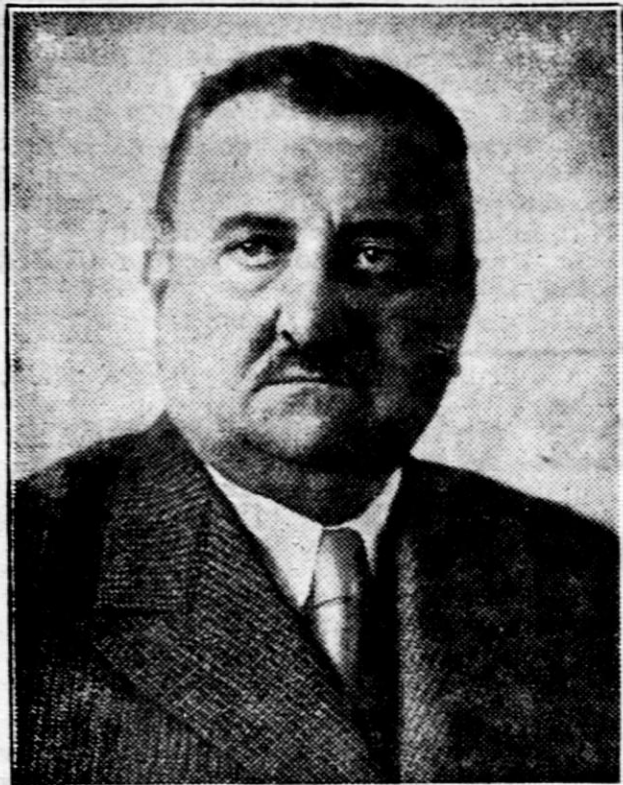
— Razpis zdravniških mest. Okrožni
urad za zavarovanje delavcev v Ljubli-
ni razpisuje dve mesti zdravnikov-urad-
nikov za splošno prakso v Mariboru. Rok
za vlaganje prošnje je do 6. novembra.

— Izseljeniške vloge v ameriških dolar-
jih. Naši izseljenci so naložili svoje pri-
hranke pri naših denarnih zavodih v ame-
riških dolarjih. Pri izmenjavi teh deviz v
dinarje se je računal tečaj, ki vel

V narodni pesmi ohranjena pravna zavest ljudstva

Zanimivo predavanje univ. prof. dr. Metoda Dolenc pod okriljem Ljudske univerze

Ljubljana, 24. oktobra

Tretje predavanje pod okriljem Ljudske univerze in ljubljanske Prirodoslovnega društva je imel sinoči univ. prof. dr. Metod Dolenc. Filharmonično malo dvorano so napolnili izbrani poslušalci iz pravnih in profesorjskih krogov ter akademski mladi, zlasti pravniki. Predavatelja je predstavljal prof. dr. Moč, omenjajoč, da se zdi naslov predavanja o narodni pesmi in pravni zgodovini temu ali onemu morda nekoliko čuden, a predavanje bo kljub temu bolj zanimivo kot si večina predstavlja. Z aplavzom je publika pozdravila predavatelja, odličnega slovenskega pravnega zgodovinarja, čigar zadnje obsežno in pomembno delo o »Gorskih bukvah« je nedavno izdala Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani.

Predavatelj je pojasnil, kako so nastajale narodne pesmi v davnih in pradavnih časih, ko je ljudstvo živelo v vaseh in naseljih, ki so bila drugo od drugega oddaljena in je bilo prebivalcem radi tega onemogočeno tesnejše vzajemno življenje. Našel se je med prebivalci bister član, ki je umel svoja doživljanja in svoje fantazijske tvorbe ali pa doživljanja drugih in fantazijske tvorbe drugih povedati v vezani besedi. Povedal je drugim, kar je izkušal. Nastala je narodna pesem, ki se je sčasoma raznesla v bližnje vasi in končno po vsej deželi.

Danes narodne pesmi na tak način ne nastajajo več, v ohranjenih pesmih, ki so bile narodu potrebne, pa se je ohranila tudi odsev pravne zavesti ljudstva, dasi so junaki moške peli najraje o junških činih, zaljubljeni pa o nežnih doživljanjih, čustveni o lepoti domačih krajev itd. Vsa važnejši dogodek, vsako večje doživljanje je došlo svoj izraz v narodni pesmi, tako je prišla do izraza v narodnih pesmih tudi pravna zavest. Za pravnega zgodovinarja so zaradi tega tudi narodne pesmi poleg pregovorov in rekov ter pisanih spomenikov važen vir, iz katerega lahko črpa podatke pri proučevanju bista ljudske pravne zavesti.

Predavatelj je proučil naše narodne pesmi, kakor so zbrane in objavljene v Štekljevi izdaji. Citiral je posamezne odlomke

iz narodnih pesmi, ki kažejo pravemu zgodovinarju, kakšna je bila pravna zavest ljudstva glede rodbine in odnosov med rodbinskimi člani. Naše prastari narodne pesmi pravijo, da je smela mati svoje otroke prodati. V teh in v drugih se kaže v tistih časih veljavno materinsko pravo. Mati je izbrala hčeri ženina in sinu nevesto. V nekaterih pesmih je ohranjen spomin na pravo prve noči. V mnogih se kaže ohlapna morala visoke gospode. Ljudstvo jo je po svoje obsojalo. Strašne nadnaravne kazni so zadele zapeljivce. Pesmi o Alenčici, mladi Bredi in Marjetici pričajo, da verski zaščed za zakonsko zvezo z drugoverci (Turki), ni bil tako pomemben kot zakonski zadržki, če je Turek imel doma že svojo ženo. V pesmih se kaže tudi zavest o pregrešnosti razmerja med sorodniki. V eni izmed pesmi opominja pevec nekoga, da mu dedke ne bo nič »nucalo«, ker je prava njegova sestra. Mnoge pesmi kažejo, kako je bilo z doto in dediščino zlasti številne na pripovedujejo o usodi rekrutov o usodi desetic in desetihi bratov.

Stanovsko pravo se ne kaže izrazito, tudi narodno čustvo se ni bilo razvilo. Pač pa neletimo česne na motiv suženstva in tlačanstva. Glede nezakonskih otrok je narod smatral, da imajo pravico do dediščine. Velika skrb zaradi deljene zapuščine se kaže v mnogih narodnih pesmih. Kakor tudi staro naravno pravo, ki pravi, da je treba dati glavo za glavo in zob za zob. Strašne kazni so doletele detomorike, zlasti nezakonske matere, kakor tudi čarovnice, ki so se družile s hudičem. Predavatelj je poslušalce prepričal, da so naše narodne pesmi v resnici zrcalo pravne zavesti ljudstva iz davnih časov.

vino, eden govedo tretje vrste, štirje pa klobasice. Cene so ostale neizpremenjene.

— S pravilnikom o nadaljnjem postopanju z odkupljeno živino in prevoznih sredstev za potrebe aktiviranih enic vojske in mornarice je predvideno, da se po prestani potrebi za odkup živine in vozil vsa odkupljena živina, ki po prestanku potrebe

ne bo zadržana in uporabljena za potrebe kadrovske enice, odstopi na brezplačno uporabo prebivalstva. Na prednje se opozarja vse trboveljsko prebivalstvo, ki bi bilo zainteresirano na prevzemu take živine. Podrobnejša pojasnila o tem bo dala trboveljska občina. Kraj in dan brezplačnega odstopanja take živine se bosta odredila naknadno.

Mednarodni hotelski jezik

Razumejo ga v večjih hotelih po vsem svetu in praktičen je zlasti za brzojavljanje

Le malo ljudi ve, da lahko človek v velikih hotelih naroči sobo v posebnem umetnem in razmeroma lahkem jeziku, ki ga razumejo upravitelji hotelov, pa naj bo to v katerikoli evropskem mestu ali v Ameriki, Aziji in drugod. Recimo, da hoče človek naročiti na Havani sobo z eno posteljo, kopalnico in lepim razgledom do četrtke jutri. Morda bi se dalo to storiti v nemščini, angleščini ali francosčini. Zadoluje pa, če sporoči človek hotelu recimo tudi brzojavno: Alba bat belvu pohix. To bodo razumeli, pa naj bo hotel v katerikoli državi.

Kakšen jezik je to? To je tako zvani mednarodni hotelski jezik, ki ga je uvedla Mednarodna zveza hotelirjev. To ni jezik v pravem pomenu besede temveč samo sestava približno 80 besed, ki zadostujejo za običajna naročila v hotelih in ki so zlasti prikladne za brzojavna naročila. Mednarodni hotelski jezik ne dela človeku nobenih težav, saj se dobi tiskana knjižica, v kateri so vse besede. Kratek seznam najpotrebnejših besed hotelskega jezika najde človek tudi na koncu poedinih Langenscheidtovih vodičev, zvanih Metoula Sprachführer.

V hotelskem jeziku lahko človek brzojavi tudi na Japonsko ali na Aljasko v hotel: »Bonadonex bad kind serv mervu« in lahko je prepričan, da mu pripravijo dve sobi z dvema posteljama, s kopalnico sobo za služkinjo in z razgledom na morje. Če pa brzojavi: Posev ferral tranq aeron, je

lahko prepričan, da ga bo v petek, ko prileti tja z letalom, že čakal na letališču zastopnik hotela s pripravljeno avtom. Če pripišete v svoji brzojavki še besedico »passe, bodo v hotelu vedeli, da nameravate prenočiti v hotelu samo eno noč.

Kdor je podkovan v tujih jezikih, bo že iz teh besed lahko uganil, da je mednarodni hotelski jezik mešanica kratkih izrazov iz različnih evropskih jezikov. Tako je beseda »bath«, ki pomeni kopalnico, nemški Bad, angleški bath, beseda »serv« (seba za služkinjo) je iz francoskega servante (služkinja), »belvu« je belle vue (lep razgled), dočim odnava iz »mervu« (razgled na morje) beseda mer Meer (morje). Soba z eno posteljo se označuje z besedo alba, soba z eno posteljo za dve osebi albadua, soba z dvema posteljama arab, s tremi abec, dve sobi z dvema posteljama sta belab, dve sobi s tremi posteljami birac, dve sobi s štirimi posteljami bonad itd. Poleg tega obsega mednarodni hotelski jezik še časovne izraze. V nedeljo jutraj je pobah, v nedeljo popoldne polby, v nedeljo zvečer rabah, v ponedeljek jutraj podsun, v ponedeljek popoldne pomel, v ponedeljek zvečer raxec, v torek jutraj podyl, v torek popoldne ponow, v torek zvečer radok, v sredo jutraj pogok itd. Največja prednost mednarodnega hotelskega sporazumevanja je v tem, da je za brzojavljanje zelo praktično.

Ljudje na zatožni klopi

Malomarne priče, ki se nočejo odzvati vabilu, pa jih morajo orožniki privedi na sodnijo

Ljubljana, 24. oktobra

Nace Grum, ki je predsedel že več let v mariborski kaznilnici, je bil spet obsojen pred malim kazenskim senatom zaradi vploma. Na Brezovici je ponoči vlomil pri Plešku in mu odnesel cigarete, aktivko, uro in nekaj drugih predmetov, a vse skupaj ni bilo vredno tisoč dinarjev. Nace je zanikal krivdo, češ da je nedolžen. Državni tožilec se je oglašil na te Nacetove besede. Čudno je, je rekel, da je Nace vedno nedolžen. Predsedel je že težke kazni zaradi vploma in tatvin in nikoli ni krivde priznal, brž ko pride Nace iz kaznilnice, pa kaj izgine temu ali onemu.

Glavna priča je prisegla. Neki trgovec je to bil, ki je bil tedaj na orožnih vajah in se je zgodaj jutraj s kolesom peljal proti Brezovici. Med potjo je srečal nekega človeka, ki se je sumljivo umaknil s ceste, ko je privozil mimo njega. V njem je trgovec spoznal Naceta Gruma.

Pričo so orožniki privedli na sodišče. Štirikrat je bila vabljena in je vabilo sprejela, a se ni odzvala. Štirikrat so morali zaradi tega razpraviti Nacetu preloziti. Priča se je izgovarjala, da ni mogla priti v Ljubljano. Petič je pa šlo, a v spremstvu orožnikov. Nepotrebne sitnosti delajo take priče sodniji.

Naceta je paznik pripeljal iz kaznilnice. V moderni sportni obleki se je obtoženec pojavil pred sodniki. Čedne karistaste sportne hlače je imel in čeden karistast suknjič. Oboje v sivi barvi. Videti je bil kot kakšen član nogometne ekipe. Priča je morala prisesti, da je bil neznanec, ki ga je srečala ponoči pri Brezovici, Nace Grum. Priča je Naceta ogledovala od nog do glave. Predsednik senata je opazil, da se Nace zdi priči po zunanosti nekam tuj in je pojasnil, da si je Nace v kaznilnici izposodil od nekega drugega kaznenca sportno obleko. Toda trik Nacetu ni uspel. Nace je namreč upal, da ga priča ne bo spoznala v novi sportni obleki. Priča pa si je zapomnila obraz in je bila pripravljena prisesti, da je bil sumljiv neznanec Nace in nihče drugi. Priča je prisegla. Svečano nastopanje nastane ob prisegah v sodni dvorani, kajti priče prisegajo redko. Preveč krivoprišežnikov bi bilo, če bi sodišče prav vse priče v kazenskih zadevah zapriseglo. V Nacetovem primeru je šlo za robijo, ker je bil že tolikokrat kaznovan.

Nace je bil obsojen, čeprav je do konca tajil krivdo. Predsednik ga je spomnil, da je orožnikom na Brezovici že priznal takoj po aretaciji, da je vlomil pri Plešku. Nace je našel tudi na to svoj odgovor. Priznal

je samo zaradi tega, je rekel, ker so ga orožniki pretepli. Neverjeten je bil izgovor, ker ga je izrekel Nace Grum, stari robijaš, ki predobro ve, da je to že obrabljen izgovor, s katerim obtoženci nimajo sreče pred sodniki. Sodba se je glasila na leto dni robije in na izgubo častnih pravic za leto dni.

IZPLJUNE GA NIHČE

Delavec Anton Zupančič iz Strazišča pri Kranju je bil ob oko ko je podival kovač Roglič in napadel najprvo starega Betona, nato pa še Zupančiča. Kovač Roglič se je zagovarjal, da je Zupančič izbil oko stari Beton. Sodišče je zaslišalo priče in zadeva je postajala čedalje bolj zamotana. Zaslišana je bila tudi gospodinja, pri kateri je Zupančič stanoval. Nič lepega ni vedela povedati o kovaču Rogliču. Rekla je, da piše do nezveste. Toliko piše, da kar nori. Važno je bilo, ali so bili vsi trije, to je Roglič, Beton in Zupančič, pijani, ki je Zupančič izgubil desno oko. Ali Zupančič tudi piše? Je vprašal predsednik. Izpljune ga nihče! Je menila priča, toda s takim odgovorom se sodišče ni moglo zadovoljiti. Nato je priča povedala, da tudi Zupančič piše, a zmerno in ne dela neumnosti, če je vinjen. Stari Beton je povedal, da ga je Roglič nenadoma napadel, ga vrzel v gnojnico in ga udaril po glavi. S težavo se je stari Beton pobral in krenil proti domu. Zupančič mu je prihitel na pomoč, Roglič pa je lopnil po Zupančiču. Kri je obilja Zupančičev obraz. Planil je nad napadalca, a naletel je na starega Betona namesto na Rogliča in je Betona pretepel skoraj do mrtvega, misleč, da tepe Rogliča. Sodišče je spoznalo Rogliča za krivega in mu je prisodilo za divjaško dejanje primerno kazen.

Iz Trbovelj

— Več skrbi za trboveljske ceste. Trboveljsko cestno omrežje je prišlo letos zlasti po povodnji v zelo zanemarljivo stanje. Trboveljska občina je sicer kmalu po vremenski katastrofi izvršila na raznih mestih najpotrebnejša popravila, ki so stala baste preko 160.000 din. vendar so cestišča ostala v glavnem izjedena od vode, ponekod do cestnega ograjda. Ob deževnem času se je potem po naših cestah jelo nabirati blato, ki se v suhem vremenu izpreminja v oblake prahu. Že dolga leta sem pa se ni še nihče pobrival, da bi pred gramozanjem cest iste očistil od blata, kot je to bilo svoj čas običajno. To velja za glavno cesto

od kolodvora na do Gaberskega, kot za vse dovodne ceste. Zlasti zanemarljiva je letos cesta od mostu pri vodenski pošti za staro bolnico, pa vse do klavnice. Nikdo ne pomeni, da bi zadnja leta ta cesta, ki je gotovo ena najpomembnejših na Vodah, bila posuta z gramozom. Letos je to hudo gospodarila povodenj, cesto ponekod vso izjedla, na drugi strani pa se je tu nabralo toliko blata, da mesarji, ki tu prevažajo meso iz klavnice, jedva potegnajo svoje vozove skozi debelo brozgo. Vsi, ki vozijo po tej cesti, se bolj pa oni, ki tu hodijo, se pritožujejo kako zanemarljivo je edini dovoz do klavnice in tržnega prostora. Mesto gramozu navažajo sedaj ob cesti kuje zemlje iz katere se ob deževju kar cedi od blata. Ob vodu na tržni prostor pred mostom pa so ceste z navoženim zemljo kar zabarikadirali. Istotako je tržni prostor ob deževju ves v blatu in mlakah, ob lepem vremenu pa obiluje prahu, ki ni niti najmanj higieničen za tržnico! Promet ob tržni cesti je radi tega in klavnice zelo živahen ter se poleg drugega tu prevažajo zlasti meso! Sedaj se je tovorni promet tu še ojačil radi gradbenih del nasproti tržnici! Prizadeti zahtevajo, da se tržna cesta čimprej očisti blata, odstranijo kuje zemlje ter da se posuje z gramozom. Isto velja tudi za tržni prostor. Sedanja zanemarljivost teh prostorov je skoro znak malomarnosti pristojnih činitelev, ki to prometno hibo z malimi stroški lahko hitro dovedejo v red!

— Slinavka in praljevka je zopet izbruhnila v občini Catež, srez Brežice. Da bi trboveljski okoliščini očuvali te nevarne bolezni, ki je v pretečenih letih povzročila že toliko gospodarske škode našim občanem in kmetovalcem, se opozarja vse tu-kajšnje mesarje in trgovce z živino, da je prepovedano nakupovanje živine v zakuhanih in ogroženih občinah sresa Brežice. Proti vsem onim kmetovalcem, mesarjem in živinskih trgovcem, ki bi k nam vnesli slinavko ali parklievko radi malomarnosti ali prekrška zadevnih prepovedi, se bo postopalo na stroške s kaznijo!

— Letošnji jesenski sejem za plemen-ske bikce se bo vršil v St. Juriju ob i. ž. dne 4. novembra. Na plemenski sejem smejo prignati samo člani živinorejskih selekcijskih organizacij svoje. nad 1 leto stare bikce, ki so dobro razviti. Slabih bikcev naj se ne goni na te sejme.

— Zakol goveje živine je pri nas nazadovol vsled brezmesnih dnevor. Med tem ko so naši mesarji zaklali 1939 leta v juliju 109, avgustu 111 in septembru 106 goved, je letos v juliju bilo zaklanih le 85 komadov, v avgustu 94, v septembru pa le 83 glav goveje živine. Od teh jih je v septembru t. l. 49 glav prve kategorije, 29 II. 1 tretje kategorije štiri pa so klobasari. Od 16 mesarjev jih je 14 klabo prvovrstno blago, 13 tudi drugovrstno ži-

Izpremenljivo jezero

V vzhodnem Turkestanu je čudovito jezero, za katero so se zanimali že mnogi učenjaki. Imenuje se Lopnar in slovi po svoji pogosti izpremenljivosti. Nobeno jezero na svetu se namreč tolikokrat ne izpremeni, kakor to Vani s izliva reka Tarim in jezero je že večkrat menjalo svojo lego kakor se je pač izpremenjala struga reke. Te izpremembe nastajajo že od obstanke jezera, od ledeno dobe. Učenjaki domnevali, da je bilo jezero Lopnar že večkrat znatno večje kakor je zdaj. Na njegovih bregovih so nastale že v pradavnih časih naselbine, ki so pa pozneje izginile, ker je reka Tarim izpremenjala svojo smer in se je jezero znatno umaknilo proti jugozapadu. Na dnu jezera napočeno blato se je posušilo in izpremenilo v prah, ki ga je potem raznesel veter in pokril zapuščene naselbine.

Taka usoda je zadela pred 1600 leti cvetočo vojaško postojanko Lan, važno središče poti, po kateri je šla iz Kitajske dragocena svilna v zapadne države zlasti v Rim. Razvaline tega mesta je odkril leta 1900. Sven Hedin, ki je našel v njem mnogo starih spomenikov, pisanih na papir, les in svilo, kakor tudi osanke lesenih stavb, iz izrezljanimi okraski ter skulpture in različne predmete iz bron, medu in železa. Našel je tudi kitajske nov-

čiče, svilene tkanine itd. Vse to priča o živahnem vrvenju tega mesta v srednji Aziji, v dobi pred 2.000 leti. Obenem je na priči raznih preseljalnih razdobi reke Tarima in jezera Lopnar.

1 dolar alimentov

Kalifornijsko mesto Visalia je videlo že dolgo vrsto ločitev, in vajuje je že, da dobivajo ločene žene visoke alimente. Oni dan se je pa zgodilo v Visaliji nekaj, kar bo ne samo nepremagljiv rekord, temveč bo tudi trajno zapisano v zgodovini tega mesta. Margaretta Seylorova je zahtevala sodno ločitev, in ljudje so vedeli, da ji bo dovoljena po močevi krivdi. Njen mož je bogat trgovec. Tetke so že ugrabile, katero lepoticu si bo izbral za ljubico, in kdo bo ljubček njegove ločene žene, pa tudi koliko ji bo moral moč plačevati. Javnost je pa kar zazijala, ko je zvedela, da zahteva Seylorova v svoji tožbi samo en dolar mesečno. To so pač najnižji alimenti, kar jih je kdaj plačeval moč ločeni ženi, vsaj med premožnejšimi zakonci.

V SOLI

— Dobro. hruska nam daje hruske. No, Jurček, imenuj nam še kaj, kar nosi sadje.
— Človek, gospod učitelj.
— Kako to?
— V grlu ima jabolko.

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

Umrla nam je naša draga mama, stara mama in tašča, gospa

Česen Ana roj. Laznik

Pogreb drage pokojnice bo v petek 25. t. m. ob 1/3. uri popoldne z 2al — kapele sv. Marije — k Sv. Križu.

LJUBLJANA — CERKNICA — ZIDANI MOST, dne 24. oktobra 1940.

Rodbini
Jesen, Pliberšek

Edmund O' Hara:

Tajna profesoria Morbidusa

Roman

Townsend je za užitek pojedel tretji, zadnji kosček mesa, ki ga je bil našel v leči.

— Pri jedi vedno, — je odgovoril mirno in porinil od sebe prazen krožnik. — V grofovskih hišah je namreč navada molčati, kadar ima človek pri jedi polna usta.

— Ah, tako... je dejala Marion zamišljeno. — Prav za prav čisto pametno. To bi bilo nekaj zate, oče, — se je obrnila k svojemu očetu. — Kadar te bo zopet napadla tvoja zgovornost, ti takoj prinesem kaj za pod zobe.

Sam je smeje vstal in pogledal na stensko uro. — Marion, — je dejal prijazno, — čas je, da greš. — Saj res, — je odgovorila prestrašeno. Pospravila je z mize in odšla iz sobe.

— Moja hči ima namreč skromno službico, — je pojasnil Sam svojem gostu. — Služi pri nekem starem profesorju. Trikrat na dan mora k njemu, da mu skuha in pospravi po sobah.

Dobro uro je kramljal Townsend s Samom. Detektiv je bil sicer precej slabe volje, zato je pa očka

13

Sam mnogo govoril o tem in onem, samo o tistem ne, kar bi bilo Townsenda najbolj zanimalo, namreč o Russelovi tvornici. Townsend ni hotel zastaviti nobenega vprašanja, da bi ne postal v Samovih očeh sumljiv. Očka Sam je pravkar govoril o tem, kako je treba gojiti kakteje, ko so se vrata odprla in v sobo je prihitela Marion, vsa rdeča in upehana.

— Pomisli, oče, profesor mi je danes podaril en dolar posebej, — je vzklila veselo in stresla prgišče drobiža na mizo. Vneto in malone z otroškim veseljem je preštevala s svojim očetom denar. Townsend ju je smeje opazoval.

— Točno en dolar preveč, — je ugotovil Sam zadovoljno. — Kaj boš pa počela z njim, Marion?

— Kupila bom tistega čisto belega zajca s krasno rdečimi očmi, — se je veselila Marion, — tako dolgo si ga že želim.

Townsend se je delal, kakor da ga zajci zanimajo. In res ga je zanimalo, kako zna Marion lepo in z velikim strokovnim znanjem govoriti o tem.

— Počakajte malo, — moram samo še urediti vašo sobico, potem vam pa pokažem svoje živalice, — je dejala vsa srečna, da se tako zanima za njeno pripovedovanje. Čeč dobre četrt ure ga je vodila po hlevu in moral je povsem iskreno občudovati lepe zajce.

— Ali bi ne mogla govoriti o čem drugem? — je zagodrnjal oče Sam, ko sta se hči in gost vrnila v sobo. — Tvoji zajci so sicer res ljubki, toda človek ne sme drugemu predsedati.

Marion je napravila kisel obraz, toda to ni trajalo

dolgo. Townsendovo zanimanje za zajce je vzbudilo njeno zaupanje. Ura je bila deset, ko je oče Sam odločno izjavil, da je treba iti k počitku. Townsenda sta spremila do njegove sobice, kjer sta mu stisnila v roke svečo.

— Toda nikar ne bedite dolgo, — ga je opozoril Sam, — kajti jutri bo treba vstati že ob pol petih.

— Zdaj še hitro zadnji cigaret, potem pa takoj zaspi, — je obljubil Townsend smeje in vstopil v svojo sobico. Sam in njegova hči sta mu bila resnično všeč. Čudil se je samemu sebi, kako je v pogovoru z njima povsem pozabil na svojo nalogo. In to je bilo zelo slabo znamenje.

Tipajoč po sobi je prišel do mize in prižgal vžgalico. Kaj je bilo to? Hitro je prižgal svečo.

Na belem ovitku je bil napis: »Gospod Kenn-tbury«. Ne, oči ga niso varale. Na mizi je zares ležalo pismo, naslovljeno na njegovo dozdevno ime. Detektiv je hitro odprel in prečital na stroj pisane besede:

»Varujte se plavalase žene. Danes vas je motrila petnajst minut, a to ni dobro znamenje.

Vaš neznan prijatelj.

VII.

Marion ima temno rjave lase, — je bila prva Townsendova misel. Pozneje se je moral tudi sam nasmehniti, ko se je spomnil, da mu je bila to prva skrb.

Šolski vlak na progi Gornja Radgona - Ljutomer

Slabe zveze z glavno progjo - Težko prizadeta šolska mladina

Na Murskem polju, 23. oktobra

S ponedeljkom 23. t. m. bodo na progi Gornja Radgona - Ljutomer in obratno ukinjeni kar trije pari vlakov: z obojestranskega proti Gornji Radgoni ob 6.10, 11.15 in 14.16 ter z obojestranskega proti Ljutomeru ob 7.03 (ne 8.03, kakor je bilo v dnevnih napovedih objavljeno), nadalje ob 10.05 in 15.10. Potniki ob tej progi bodo imeli od ponedeljka dalje zelo slabe zveze z glavno progjo, ker bo ugodna zveza samo dvakrat dnevno in sicer z vlakom, ki odhaja iz Gornje Radgone ob 5. zjutraj, nato ves dan nobene in sicer z večernim vlakom, ki odhaja iz Gornje Radgone ob 17.44, za povratek pa samo z večernim vlakom s prihodom v Gornjo Radgono ob 19.51.

Ta nepričakovana sprememba je povzročila med prizadetimi prebivalstvom veliko nezadovoljstvo, ker se tozadevne težnje in potrebe pri določitvi zimskega voznega reda niso upoštevale. Ako gre za štednjo, bi pač lahko v poletni dobi izostala dnevno ena par vlakov, ne pa, da se v zimski dobi ukinje šolski vlak. Z ukinitvijo šolskega vlaka št. 8822, ki odhaja iz Ljutomerja proti Gornji Radgoni ob 6.10 ter povratnega vlaka št. 8813, ki odhaja iz Gornje Radgone proti Ljutomeru ob 7.03, je silno prizadeta vsa ona šolska mladina, ki obiskuje meščansko šolo v Gornji Radgoni in Ljutomeru. Ko je bila pred 3 leti v Gornji Radgoni osnovana že dolga leta začenjena meščanska šola, so ravno radi ugodnih zvez z vlakom pričeli starši iz Murskega polja pošiljati svoje otroke v to šolo. Otroci so se vozili v Gornjo Radgono z jutranjim vlakom s prihodom v Gornjo Radgono ob 7. vračali pa so se z opoldanskim vlakom, ki odhaja iz Gornje Radgone ob 12.55, kar je bilo izredno ugodno in prikladno.

Z ukinitvijo šolskega vlaka, ki odhaja iz Ljutomerja ob 6.10 s prihodom v Gornjo Radgono ob 7., pa je otrokom z Murskega polja, kakor iz 6 km oddaljenih Radnec, 11 km oddaljenih vasi Hraščice, Mota in Rihtarovi ter še oddaljenih vasi Vučje vasi, Bučevcevec in Stare nove vasi, od koder so prihajali učenec v Gornjo Radgono celo nad 15 km oddaljeno, obiskovanje meščanske šole silno oteženo ali celo nemogoče, zlasti v hudi zimi, ko pešačenja na taki daljavi ne zmore niti utrjeni moški, kamoli nežna šolska mladina.

V obratni smeri Gornja Radgona - Ljutomer bo zaradi ukinitve šolskega vlaka, ki odhaja iz Gornje Radgone ob 7.03, morala šolska mladina potovati že s prvimi jutranjimi vlakom, ki odhaja iz Gornje Radgone okoli 5.41. Do pričetka pouka v šoli do 8. se mora ta mladina potovati po postajnih čakalnicah ali pa se v nezakurjenih šolskih učilnicah. Iz Ljutomerja je možen povratek šole ob 15.40 popoldne s prihodom v Gor. Radgono ob 16.31. Ne glede na neugodno opoldansko prehrano mora potovati ta mladina v temi z doma in v temi domov, zlasti v zimskih mesecih, ko so tako kratki dnevi.

Kako naj bo pri tako neugodnih zvezah omogočeno podozeleno šolanje njegovih otrok po meščanskim šolam v Ljutomeru in Gornji Radgoni? Z ukinitvijo tega para šolskega vlaka so prekinjeni vsi računi kmečkega ljudstva na Murskem polju, čeprav mu leži silno pri srcu splošni razvoj in napredek lastnih otrok na prosvetnem polju. Čeprav je učbeni načrt in učna snov za vse ljudske šole v mestih in na podeželju enaka, se vendar opaža, da učni uspehi pri dečih, ki je obiskovala podozeleno ljudske šole, ni enak onemaj v mestnih ljudskih šolah. Posledica tega je, da ima deca

s podeželja, ki hoče v srednje šole mnogo težje stališče ali pa celo neuspeh, meščanska deca pa ne. Vsakomur se nehoti vsiljuje vprašanje: ali je kriv temu morda podeželje, ki mu ni dano bivati v bližini ali pa v centru mesta, da bi lahko pošiljal svoje otroke v mestne šole, odnosno jih šolal tudi v srednjih in višjih šolah? Kakšen naj bo uspeh podeželskih otrok, če ni dana prilika in možnost, da bi posejali v dandanašnjih časih meščansko šolo, ko je tako rekoč meščanskobolska izobrazba predpogoj za vsako nadaljnje šolanje in uk raznih obrti itd. Dotim so dandanes vendar v vseh krajih naše domovine stremi za čim boljše splošno izobrazbo in šolanjem otrok, ali bi res samo ta dal. Pri tej moralni tvorilni izjemno po načelu onih, ki menijo, da bi ne bilo treba dati kmetu vsega, kar zahteva sicer postane oseba. Zakaj bi torej ne bilo ustrezno, itak skromnim težnjam in upravičenim zahtevam kmečkega ljudstva? V času, ko stremi vsakdo za vsestranskim napredkom splošne izobrazbe in boljše bodočnosti sebi in svojim potomcem, pač ne bi bilo umestno štetiti tam, kjer gre za šolski napredek bodisi otrok podeželskih ali meščanskih, v tem primeru torej z ukinitvijo šolskega vlaka, ker je jasno, da je s tem moralna moč mnogo bolj prizadeta kot pa materialna. Če se že hoče štetiti, naj se šteti tam, kjer ne gre za možnost in olajšavo šolske izobrazbe podeželskih otrok in bi v našem primeru vse prebivalstvo Murskega polja gotovo laže pogrešalo v letni dobi en par vlakov, kot pa v zimski dobi ta upreden jutranji šolski vlak. Ti dovolj tehtni razlogi nujno zahtevajo izpremembo zimskega voznega reda v toliko, da se 8822 najavljena ukinitve šolskega vlaka št. 8822 in 8813 na lokalni progi Ljutomer - Gornja Radgona prekliče.

razmere v dravogradskem srezu za pekovske mojstre še mnogo nepovolnejše. Obširna razprava se je vodila glede znižanja popusta preprodajalcem, ki se mora v teh časih sploh ukiniti. Tudi za pečenje kruha strankam naj se nekaj več računa, ko je kurivo postalo tako drago. Tudi glede davčnega predpisa je bilo mnogo pritožb. V posameznostih se je temeljito obravnavala kalkulacija za pekovski obrat v dravogradskem srezu in nato soglasno odobrila. Ta kalkulacija se predloži skromnemu načelniku zaradi novega maksimiranja cen kruha. To zborovanje je pokazalo, kako so obrtništvu potrebna dobra in delavna strokovna združenja.

Shod gozdarjev na Pleši pri Slovenjgradcu

Koristni gospodarski pomenki in naša lepa narodna pesem

Maribor, 23. oktobra. Nekaj dni pred sv. Uršulo smo se gozdarji Dravske doline sešli na 1699 m visoki gori z biserško cerkvijo sv. Uršule in lepo gozdarsko grofov Turnških, sedaj planinsko kočjo pod vrhom Pleša. Največ je bilo absolventov gozdarske šole v Mariboru. Pa tudi gozdarji sami so bili med nami in tudi naš biser učitelj gozdarski inženjer G. Stanko Sotošek. V soboto zvečer je gori kres, švigale so rakete in razlegala se je slovensko-koroška narodna pesem. Drugi dan je govoril okrajni gozdar v Dravogradu G. Martin Potočnik o gozdarstvu dravogradskega srezu z vsemi posebnostmi koroških razmer. Nekaj je bilo tukaj veliko paše in za visoke gore značilnih pastirjev ni manjkalo. Toda pasli niso samo zaradi ovac, temveč predvsem zaradi preje, ki so jo od ovac dobili. Pastirje so pa pred nekaj desetletji pregnali, češ da ovca popaše, kar bi morala dobiti srna. Teh pa je dandanes vedno manj, lovi niso več taki kakor nekdanj in tudi takega pomena nimajo kakor nekdanj. Gozdar naših dni je predvsem zaradi gozdov, ki so na Pleši in po sosednji okolici res izborni negovalci. Koristna ovca je torej za današnje čase veliko boljše kakor zaradi lovskih zabav negovana srna.

Gozdni posestniki so pri nas pravi veselci. Ker pa čas napreduje, morajo napredovati tudi oni in govorili smo o gozdnih težavah, gozdarstvem pouku in lesnih trgovih. Sestanek je bil zelo zanimiv in poučen; čas je hitro potekel. Taki sestanki so koristni. Preko Jazbine smo se vrnili v dolino in si obljubili, da bomo take shode vsako leto obnavljali. Nazaj grede smo zvedeli od domačinov za pravo ime naše gore. Imenuje se sicer Uršlja gora, toda to ime velja samo cerkvi pod vrhom; gora sama se imenuje Pleša. Nekateri jo imenujejo Plešivec, saj je ondi ime Plešivčini doma. To ime, ki je veljalo že za časa škofa Hrena, so pozneje nemške uprave odpravile, ker je bilo slovensko. Zaradi cerkve je nastal Uršulaberg, da bi okolica dobila nemški značaj. To pa dandanes ne velja: Jugoslovani se moramo ravnati po slovenskih, prvotnih imenih. Ime Plešivec je v naših krajih splošno znano po gorah tega imena in po kmetih Plešivčinih. Tudi Uršlja gora je znana pri Dramljah in drugod. Da ne bo torej zamene, velja za goro nad Slovenjgradcem ime Pleša. Domačini so trdili, da je ime med planinci že davno vpeljeno. Tako naj ostane! Pleš.

Mariborske in okoliške novice

Obsojeni nočni slikarji. Pred velikim kašenskim senatom mariborskega okoliške sodišča se je večeraj popoldne vršila kazenska razprava proti 27letnemu tesarju Josipu Rantu iz Krčevine, 25letnemu mehaniku Petru Lebanu iz Studencev in slikarskemu pomočniku Alojziju Zorku s Pobrežja, ki jih je državni tožilec obtožil, da so v noči na 1. septembra letos s katranom naslikali na razne hiše v Mariboru. Studencil in na Pobrežju znamenja, ki so pri nas prepovedana. Z omenjenim dejanjem so prišli v konflikt z zakonom za zaščito države, Rant in Leban sta pri nočnem slikanju bila zasačena in aretirana. Pri zaslišanju sta izpovedala, da jima je priskrbel copič in katran Alojzij Zorko. Razprava, ki je bila tajna, se je končala z obsodo vseh treh obtožencev, in sicer je bil obsojen Josip Rant na leto dni strogega zaporja, Peter Leban na 10 mesecev strogega zaporja, Alojzij Zorko pa na šest mesecev strogega zaporja. Drjavni tožilec je zaradi prenizke kazni prijavil revizijo in priziv.

Stroga kontrola gostilniških obratov. V zadnjem času se točijo po nekaterih gostilnah, zlasti na našem podeželju, slaba in ponarejena vina. Zaradi tega vršijo sedaj oblastva strogo kontrolo in so bili večkrat ovačeni državnemu tožilstvu trije gostilničarji, in sicer iz Sladkega vrha, Spodnje Volčine in iz Selcev v Slovenskih gorah. Ovačeni gostilničarji so točili vino, ki je bilo delno pokvarjeno, razen tega pa mešano s šmarnico. Oblastva so zaplenila štiri sode, ki so jih izlili. Gostilničarji, ki so pokvarjeno in ponarejeno vino prodajali po 14 do 16 din litra, se bodo morali zagovarjati pred sodniki.

Podvig lastnega zastopnika. Hranilna posojilnica »Moj dom« v Ljubljani je ovačila mariborskemu državnemu tožilstvu nekoga Franca P., ki je bil svoj čas uslužben pri omenjenem zavodu, pa je bil zaradi nekih nerednosti odpuščen. Toda P. kljub odpustu še nadalje »delal« za »Moj dom«. Baje je Franc P. kasiral tudi pri raznih strankah gotovino, ki jo je obdržal zase. Zadnje besedo bo spregovorilo sodišče.

Mladina v svet. Od svojih staršev na vojaškem trgu 2 je pobegnila 15letna Jolka Zagoršek. Mladinka je za svojo starost dobro razvita. Starši so beg svoje hčere prijavili policiji, ki poizveduje za pobegle dekle.

Čigavi sta kolezi? Na Pristanu so našli moško kolo z evid. št. 2-197427, v Sodiščni ulici pa moško kolo z evid. št. 2-20690. Lastnika določita kolezi na policiji.

Šile si je prerazlila na levem po nesrečnem naključju 55letna potestnica Ivana Rajšp iz Sv. Petra nize Maribora. Odpejali so jo v mariborsko bolnico, kjer se zdravi tudi 12letni viničarjev sin Slavko

mažko 5 (1), Hajstinger 4, Medved 3 (2), Rajšek 2, Antik 1 (1), Pukmajster 0 točk. **Težko vprašanje v olimpijskem petek.** Na prvi tekmi v olimpijskem petek, misle na prvi tek Celje in na pokal g. A. Misleja prireditelji Celje v nedeljo 3. novembra s pričetkom ob 9.30 na celjski Glaziji. Pravico nastopa imajo vsi verificirani in neverificirani člani klubov, ki so vključeni v SLZ. Naslov prvaka in pokal prejme prvoplasirani Celjan, drugi prejme diplomu. Pokal brani Adolf Urbančič. Za peterboj so določene naslednje discipline: skoki v daljino, met kopja, tek na 200 m, met diska in tek na 1500 m. Poleg tega so na sporedu še tek na 800 m, tek na 110 m z zaprekami, met kladiva, met kroglice, troskok ter juniorski tek na 100 in 1.000 m. Prijavnina za peterboj znaša 10 din. Prijave je treba poslati do 2. novembra na naslov: SK Celje, Gosposka ulica 20.

Edinica Zveze kulturnih društev
Vsa narodna društva naj sodelujejo pri zbirki CMD
Velika nabitralna akcija Družbe sv. Cirila in Metoda za zbirko pomoči našim meji je vzbudila v naši širši javnosti mnogo zanimanja in upravičeno lahko upamo, da bo 10. november v polni meri uspel in dokazal veliko ljubezen do našega malega človeka in našega skupnega doma.

Pri narodni zbirki pod geslom »Mal polje dar domu na altare morajo sodelovati vsa podeželska društva. Zveza kulturnih društev v Ljubljani se je radovalje odzvala valbu vodstva Družbe sv. Cirila in Metoda, da po svojih močeh in s svojimi edinicami pomaga pri zbirki tega plemenitega pokreta. Je pa to tudi njena dolžnost, saj je ona v prvi vrsti poklicana služiti idealom naše

narodne obrambe in s prosvetnim delom vzgajati in krepiati narodni ponos in državljansko zavest. Bolj ko kdajkoli poprej je danes naša dolžnost, v vsami razpoložljivi sredstvi podpreti idealne stremeljanje naše vodilne narodno obrambne organizacije.

Zato pozivamo vse v Zvezi vključene organizacije, da takoj po prejemu vabila pristopijo k delu v smislu navodil, ki so jih prejela od vodstva Družbe sv. Cirila in Metoda.

Za Zvezo kulturnih društev v Ljubljani
Predsednik: prof. Fran Jeran. I. r.
Tajnik: Verbič Dušan. I. r.

Kdaj je naš otrok zrel za prvi razred?

Ali naj vstopi otrok v šolo s šestim ali sedmim letom?

Ljubljana, 24. oktobra. »Popotnik«, časopis za sodobno pedagogiko, je načel zanimivo anketo o vprašanju, kdaj je naš otrok zrel za vstop v prvi razred. Poleg drugih je učitelj Jurček Vreže objavil svoja dognanja o tem vprašanju. Zakon o narodnih šolah določa, piše Vreže, da se morajo v šolo vpisati tisti sposobni otroci, ki dovrše do konca kolodarskega leta 7. leto. Če pa je v šoli dovolj prostora, smejo v šolo vstopiti tudi otroci z dovršenim šestim letom, ako so telesno in duševno posebno razviti. Ker pa določa zakon obvezno osemletno šolanje, skušajo starši vpisati otroke čimprej, ne glede na to, ali je otrok za šolo telesno in duševno dovolj razvit. Zlasti silijo z vpisom premalih otrok kmetje in socialno šibkejši sloji. Če bi namreč otrok vstopil v šolo s sedmim leti, bi jo moral posejati tudi še s petnajstim leti, ko bi njegova pomoč občutno zalegla doma, ali pa bi že lahko šel kam služiti. Šestletni otrok pa jim doma še ne more izdatno pomagati in ga mnogo laže pogrešajo, ko gre v šolo. Upravitelji šol se navadno vajo željam staršev, zavaršniški pregled pa je navadno takšen, da so sprejeti vsi ne glede na to, ali so telesno in duševno sposobni za šolo. Tako pride v prvi razred mnogo nezrelih otrok. Na šoli v Sošanju je bilo na primer vpisanih v prvi razred v letih 1936 do 1938 347 novincev, in sicer v starosti do 6 let in 6 mesecev 109 otrok ali 31%, do 6 let in 6 mesecev do 6 let in 9 mesecev 61 otrok ali 18%, do 6 let in 9 mesecev do 7 let 111 otrok ali 32%, nad 7 let pa 66 otrok ali 19%.

Desetmesečnega dojenčka s še toliko vajo ne moremo prisiliti, da bi šolil, ker za to še ni zrel. Preko zornice, ki jo mora doseči narava sama, ne moremo mi nič doseči. Dojenček, ki je po naravni zakonitosti zrel, bo šolil sam brez naše pomoči in brez škode za svoj rast in razvoj. Prav tako ne moremo zahtevati od nezrelega otroka, da bi v šoli uspeval, sodeloval in si pridobil znanja, ki ga elementarni razred zahteva.

Matični listi lanih prvih oddelkov v Sošanju kažejo, da je bilo vpisanih 125 otrok, izdalo jih je 88 ali 70%, ponavljalci pa mora 37 otrok ali 30%.

Vstopili so ti ponavljalci v prvi razred: stari do 6 let in 6 mesecev 13, od teh 2 defektna za pomožni oddelček, 6 let in 6 mesecev do 6 let in 9 mesecev 8, od teh 2 defektna, 6 let in 9 mesecev do 7 let 2 in oba defektna, od 7 let naprej 14, od teh 6 defektnih.

Tisti, ki so vstopili v šolo po 7. letu so telesno in duševno manj razviti. Je pa tudi mnogo defektnih (6), ki so s ostalimi 6 prešli v prvi razred iz oddelka za defektno dečo, ker ni na šoli za ta oddelček učitelja. Vzrok poznega vpisa ostalih je izrazita duševna in telesna zaostalost. Možno pa je tudi, da so nekateri prišli prepozno v šolo. Veliko je število ponavljalcev, ki so vstopili v šolo v starosti 6 let in 6 mesecev. Morali so ponavljati zaradi nezrelosti, oziroma prezgodnjega vstopa.

Matični listi učencev, ki so vstopili v prvi razred od 1. 1936 do 1. 1938, kažejo, da je moralo izmed 109 otrok, ki so bili vpisani do 6. leta in 6 mesecev ponavljati prvi, drugi in tretji oddelček kar 64%, do čim se pri njih, ki so bili vpisani od 6. leta in 6 mesecev do 6. leta in 9 mesecev, procent zmanjša na 41 in je še nižji pri onih, ki so bili vpisani v šolo s 6 leti in 9 mesecev do 7. leta. Pri onih, ki so vstopili v šolo po 7. letu, se pa procent ponavljalcev zopet dvigne na 59 in doseže skoraj one, ki so bili prezgodaj vpisani. Ti otroci morajo že mnogo pomagati doma in ne utegnejo več redno posejati šolo in se doma redno učiti.

Statistika o razredih, ki so jih ponavljali, kaže, da je v vseh razredih največji odstotek ponavljalcev pri onih, ki so vstopili po 7. letu. Previsok je tudi odstotek ponavljalcev med onimi, ki so prišli v šolo pred 6. letom in 6 meseci starosti. Takih otrok ni sprejemati v šolo, če niso res posebno telesno in duševno razviti. O sprejemu teh otrok v prvi oddelček naj bi odločil učitelj elementarnega razreda, ki naj bi v začetku leta otroka opazoval nekaj dni in nato odločil, ali je otrok zrel za šolo. Šele tedaj naj bi se dovolil otroku vpis v prvi razred.

Podatki so zbrani v Sošanju, ki je polindustrialni kraj. Treba bi bilo preiskati tudi šole v kmetstvem in mestnem okolju. Vendar bi že lahko po teh ugotovitvah posneli trditve, da je vpis otroka v šolo že s 6 leti ali s 6 leti in 3 meseci prezgoden. Kot najprimernejšo za vpis v elementarni razred pa lahko smatramo starost od 6 let in 6 mesecev do 7. leta.

TEŽKO VPRAŠANJE
— Janeček, kdo je ustanovil Rim?
— Reamur in Celsius.
— Neumnost, pomislil vendar na Ro...
— Romeo in Julija

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekliti, izjave beseda din 1.— davek posebej.
Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

PRVOSTRSTNO CEPLJENO TRSJE
divjake korenjake, na raznih podlagah, audi Zlher Franjo, Zamušani, Sv. Marjeta, Moškanje. Zahtevajte cenik! 2333

TAPETNISTVO
Habjan, Igriska ul. 10, vam napravi ali popravi staro najceneje. 2434

Poslužite se malih oglasov
»Slov. Narod«
ki so najcenejši!

CENJENIM ODJEMALCEM
sporočam, da tudi po mojem smrti sprejemam za praznike vseh svetnikov naročila za venec in za oskrbovanje grobov. Se priporoča tudi za nadalje Štefka Brožiča, vrtnarstvo — Brežice. 2441

KUPIM

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

KUPUJEM IN PRODAJAM
rabljene čevlje in moške obleke, rabljeno perilo in stare cunje. K. LAVŽER
Vošnjakova 4. 2437

SOBE
OPREMLJENO SOBO
oddam solidni gospe ali gospodini, event. z oskrbo. Izanska 36 — bližina travmaja. 2426

PROJAM

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

Za zimo
se preskrbite z okusnim dolenjskim belim krompirjem in trpežnimi jabolki po zmernih cenah pri Trg. posl. Kmetijsko družbe
Novi trg 3

NARODNA TISKARNA LJUBLJANA

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN
PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

Inserirajte v »Slov. Narod«!

V narodni pesmi ohranjena pravna zavest ljudstva

Zanimivo predavanje univ. prof. dr. Metoda Dolenc pod okriljem Ljudske univerze

Ljubljana, 24. oktobra

Tretje predavanje pod okriljem Ljudske univerze in ljubljanskega Prirodoslovnega društva je imel sredi univ. prof. dr. Metod Dolenc. Filharmonično malo dvorano so napolnili izbrani poslušalci iz pravniških in profesojskih krogov ter akademska mladina, zlasti pravniki. Predavatelj je predstavljal prof. dr. Mole, omenjajoč, da se zdi naslov predavanja o narodni pesmi in pravni zgodovini temu ali onemu morda nekoliko čuden, a predavanje bo kljub temu bolj zanimivo kot si večina predstavlja. Z aplavzom je publika pozdravila predavatelja, odličnega slovenskega pravnega zgodovinarja, čigar zadnje obsežno in pomembno delo o »Gorskih bukva« je nedavno izdala Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani.

Predavatelj je pojasnil, kako so nastajale narodne pesmi v davnih in predavniških časih, ko je ljudstvo živelo v vaseh in naseljih, ki so bila drugo od drugega oddaljena in je bilo prebivalcem radi tega onemogočeno tesnejše vzajemno življenje. Našel se je med prebivalci bistri član, ki je umel svoja doživljanja in svoje fantazijske tvorbe ali pa doživljanja drugih in fantazijske tvorbe drugih povedati v vezani besedi. Povedal je drugim, kar je izkušal. Nastala je narodna pesem, ki se je sčasoma raznesla v bližnje vasi in končno po vsej deželi.

Danes narodne pesmi na tak način ne nastajajo več, v ohranjenih pesmih, ki so bile narodu potrebne, pa se je ohranila tudi odsev pravne zavesti ljudstva, dasi so junaki in junake peli najraje o junakih činih, zaljubljeni pa o nežnih doživljanjih, čustvih in o lepoti domačih krajev itd. Vsa važnejša dogodek, vsako večje doživljanje je dobilo svoj izraz v narodni pesmi, tako je prišla do izraza v narodnih pesmih tudi pravna zavest. Za pravnega zgodovinarja so zaradi tega tudi narodne pesmi poleg pregovorov in rekov ter pisanih spomenikov važen vir, iz katerega lahko črpa podatke pri proučevanju bivanja ljudske pravne zavesti.

Predavatelj je proučil naše narodne pesmi, kakor so zbrane in objavljene v Strekčjevi izdaji. Citiral je posamezne odlomke

iz narodnih pesmi, ki kažejo pravnemu zgodovinarju, kakšna je bila pravna zavest ljudstva glede rodbine in odnosov med rodbinskimi člani. Naše prastari narodne pesmi pravijo, da je smela mati svoje otroke prodati. V teh in v drugih se kaže v tistih časih veljavno materinsko pravo. Matiji je izbrala hčer ženska in sinu nevesto. V nekaterih pesmih je ohranjen spomin na pravo prve noči. V mnogih se kaže ohlapna morala visoke gospode. Ljudstvo jo je po svoje obsojalo. Strašne nadnaravne kazni so zadele zapeljivce. Pesmi o Aienčici, mladi Bredi in Marjetici pričajo, da verski zakon držal za zakonsko zvezo v drugoverci (Turki), ni bil tako pomemben kot zakonski zadržki, če je Turek imel doma že svojo ženo. V pesmih se kaže tudi zavest o pregrešnosti razmerja med sorodniki. V eni izmed pesmi opominja pevec nekoga, da mu deklica ne bo nič »nucalo«, ker je prava njegova sestra. Mnoge pesmi kažejo, kako je bilo z doto in dediščino zlasti številne pa pripovedujejo o usodi rekrutov o usodi desetnic in desetih bratov.

Stanovsko pravo se ne kaže izrazito, tudi narodno čustvo se ni bilo razvilo. Pač pa neletimo česče na motiv suženjstva in tlačanstva. Glede nezakonskih otrok je narod smatral, da imajo pravico do dediščine. Velika skrb zaradi deljene zapuščine se kaže v mnogih narodnih pesmih. Kakor tudi staro naravno pravo, ki pravi, da je treba dati glavo za glavo in zob za zob. Strašne kazni so doletale detomorike, zlasti nezakonske matere, kakor tudi čarovnice, ki so se družile s hudičem. Predavatelj je poslušalce prepričal, da so naše narodne pesmi v resnici zrcalo pravne zavesti ljudstva iz davnih časov.

vino, eden govedo tretje vrste, štirje pa klobasarije. Cene so ostale neizpremenjene.

— S pravilnikom o nadaljnjem postopanju z odkupljeno živino in prevoznih sredstev za potrebe aktiviranih enic vojske in mornarice je predvideno, da se po prestopu potrebi za odkup živine in vozil vsa odkupljena živina, ki po prestopu potrebe

ne bo zadržana in uporabljena za potrebe kadrovske enice, odstopi na brezplačno uporabo prebivalstvu! Na prednje se opozarja vse trboveljsko prebivalstvo, ki bi bilo zainteresirano na prevzemu take živine. Podrobnejša pojasnila o tem bo dajala trboveljska občina. Kraj in dan brezplačnega odstopanja take živine se bosta odredila naknadno.

Mednarodni hotelski jezik

Razumejo ga v večjih hotelih po vsem svetu in praktičen je zlasti za brzojavljanje

Le malo ljudi ve, da lahko človek v velikih hotelih naroči sobo v posebnem umetnem in razmeroma lahkem jeziku, ki ga razumejo upravitelji hotelov, pa naj bo to v katerikoli evropskem mestu ali v Ameriki, Aziji in drugod. Recimo, da hoče človek naročiti na Havani sobo z eno posteljo, kopalnico in lepim razgledom do četrtka jutraj. Morda bi se dalo to storiti v nemščini, angleščini ali francoščini. Zadoštuje pa, če sporoči človek hotelu recimo tudi brzojavno: Alba bat belvu pohix. To bodo razumeli, pa naj bo hotel v katerikoli državi.

Kakšen jezik je to? To je tako zvani mednarodni hotelski jezik, ki ga je uvedla Mednarodna zveza hotelirjev. To ni jezik v pravem pomenu besede temveč samo sestava približno 80 besed, ki zadoštujejo za običajna naročila v hotelih in ki se zlasti prikladne za brzojavna naročila. Mednarodni hotelski jezik ne dela človeku nobenih težav, saj se dobi tiskana knjižica, v kateri so vse besede. Kratak seznam najpotrebnejših besed hotelskega jezika najde človek tudi na koncu poedinih Langenscheidtovih vodičev, zvanib Metoula Sprachführer.

V hotelskem jeziku lahko človek brzojavi tudi na Japonsko ali na Aljasko v hotel: »Bonadonex bat kind serv mervu« in lahko je prepričan, da mu pripravijo dve sobi z dvema posteljama, s kopalnico sobo za služkinjo in z razgledom na morje. Če pa brzojavi: Posev ferral tranq aeron, je

lahko prepričan, da ga bo v petek, ko prileti tja z letalom, že čakal na letališču zastopnik hotela s pripravljenim avtom. Če pripisete v svoji brzojavki še besedo »passa«, bodo v hotelu vedeli, da nameravate prenočiti v hotelu samo eno noč.

Kdor je podkovan v tujih jezikih, bo že iz teh besed lahko uganil, da je mednarodni hotelski jezik mešanica kratke iz raznih glavnih evropskih jezikov. Tako je beseda »bata«, ki pomeni kopalnico, nemški Bad, angleški bath, beseda »serva« (seba za služkinjo) je iz francoskega servante (služkinja), »belvue« je belle vue (lep razgled), dočim odmeva iz »mervu« (razgled na morje) beseda mer. Meer (morje). Soba z eno posteljo se označuje z besedo alba, soba z eno posteljo za dve osebi albadua, soba z dvema posteljama arab, s tremi abec, dve sobi z dvema posteljama saba belah, dve sobi s tremi posteljama birac, dve sobi s štirimi posteljama bonadix. Poleg tega obsega mednarodni hotelski jezik še časovne izraze. V nedeljo jutraj je pobah, v nedeljo popoldne polbah, v nedeljo zvečer rabah, v ponedeljek jutraj podsun, v ponedeljek popoldne pomel, v ponedeljek zvečer racex, v torek jutraj podyl, v torek popoldne ponov, v torek zvečer radok, v sredo jutraj pogok itd. Največja prednost mednarodnega hotelskega sporazumevanja je v tem, da je za brzojavljanje zelo praktično.

Ljudje na zatožni klopi

Malomarne priče, ki se nočejo odzvati vabilu, pa jih morajo orožniki privedi na sodnijo

Ljubljana, 24. oktobra

Nace Grum, ki je predsedel že več let v mariborski kaznilnici, je bil spet obsojen pred malim kazenskim senatom zaradi vlomov. Na Brezovici je ponoči vlomil pri Plešku in mu odnesel cigarete, aktivko, uro in nekaj drugih predmetov, a vse skupaj ni bilo vredno tisoč dinarjev. Nace je zanj kaznil krivdo, češ da je nedolžen. Državni tožilec se je oglašal na te Nacetove besede. Čudno je, je rekel, da je Nace vedno nedolžen. Predsedel je te težke kazni zaradi vlomov in tatvin in nikoli ni krivde priznal, brž ko pride Nace iz kaznilnice, pa kaj izgine temu ali onemu.

Glavna priča je prisegla. Neki trgovec je to bil, ki je bil tedaj na orožnih vajah in se je zgodaj jutraj s kolegom peljal proti Brezovici. Med potjo je srečal nekega človeka, ki se je sumljivo umaknil s ceste, ko je privozil mimo njega. V njem je trgovec spoznal Naceta Gruma.

Pričo so orožniki privedli na sodišče. Štirikrat je bila vabljena in je vabilo sprejela, a se ni odzvala. Štirikrat so morali zaradi tega razpraviti proti Nacetu preložit. Priča se je izgovarjala, da ni mogla priti v Ljubljano. Petič je pa šlo, a v spremstvu orožnikov. Nepotrebne sitnosti delajo take priče sodnijo.

Naceta je paznik pripeljal iz kaznilnice. V moderni sportni obleki se je obtoženec pojavil pred sodniki. Čedne karistaste sportne hlače je imel in čeden karistast suknjič. Oboje v sivi barvi. Videti je bil kot kakšen član nogometne ekipe. Priča je morala prisesti, da je bil neznanec, ki ga je srečala ponoči pri Brezovici, Nace Grum. Priča je Naceta ogledovala od nog do glave. Predsednik senata je opazil, da se Nace zdi priči po znanosti nekam tuj in je pojasnil, da si je Nace v kaznilnici izposodil od nekega drugega kaznenca sportno obleko. Toda trih Naceta ni uspel. Nace je namreč upal, da ga priča ne bo spoznala v novi sportni obleki. Priča pa si je zapomnila obraz in je bila pripravljena prisesti, da je bil sumljivi neznanec Nace in nihče drugi. Priča je prisegla. Svečano nastrojeno nastane ob prisegah v sodni dvorani, kajti priče prisegajo redko. Preveč krivoprišestnikov bi bilo, če bi sodišče prav vse priče v kazenskih zadevah zapriseglo. V Nacetovem primeru je šlo za robijo, ker je bil že tolikokrat kaznovan.

Nace je bil obsojen, čeprav je do konca tajil krivdo. Predsednik ga je spomnil, da je orožnikom na Brezovici že priznal takoj po aretaciji, da je vlomil pri Plešku. Nace je našel tudi na to svoj odgovor. Priznal

je samo zaradi tega, je rekel, ker so ga orožniki pretepali. Neverjeten je bil izgovor, ker ga je izrekel Nace Grum, stari robijaš, ki predobro ve, da je to že obrabljen izgovor, s katerim obtoženci nimajo sreče pred sodniki. Sodba se je glasila na leto dni robije in na izgubo častnih pravic za leto dni.

IZPLJUNE GA NIHČE

Delavec Anton Župančič iz Strazišča pri Kranju je bil ob oko ko je podival kovčak Roglič in napadel najprvo starega Betona, nato pa še Župančiča. Kovčak Roglič se je zagovarjal, da je Župančič izbil oko stari Beton. Sodišče je zaslusilo priče in zaveza je postajala čedalje bolj zamotana. Zaslusila je bila tudi gospodinja, pri kateri je Župančič stanoval. Nič lepega ni vedela povedati o kovčaku Rogliču. Rekla je, da pije do nezavesti. Toliko pije, da kar nori. Važno je bilo, ali so bili vsi trije, to je Roglič, Beton in Župančič, pijani, ki je Župančič izgubil desno oko. Ali Župančič tudi pije? Je vprašal predsednik. Izpljune ga nihče! Je menila priča, toda s takim odgovorom se sodišče ni moglo zadovoljiti. Nato je priča povedala, da tudi Župančič pije, a zmerno in ne dela neumnosti, če je vinjen. Stari Beton je povedal, da ga je Roglič nenadoma napadel, ga vrigel v gnojnico in ga udaril po glavi. S te zavo se je stari Beton pobral in krenil proti domu. Župančič mu je prihitel na pomoč, Roglič pa je lopnil po Župančiču. Kri je obilna Župančičev obraz. Planil je nad napadalca, a naletel je na starega Betona namesto na Rogliča in je Betona pretepel skoraj do mrtvega, misleč, da tepe Rogliča. Sodišče je spoznalo Rogliča za krivega in mu je prisodilo za divjaško dejanje primerno kazen.

Iz Trbovelj

— Več skrbi za trboveljske ceste. Trboveljsko cestno omrežje je prišlo letos zlasti po povodnih v zelo zanemarljivo stanje. Trboveljska občina je sicer kmalu po vremenski katastrofi izvršila na raznih mestih najpotrebnejša popravila, ki so stala baite preko 160.000 din, vendar so cestišča ostala v glavnem izjedena od vode, ponekod do cestnega ograjda. Ob deževnem času se je potem po naših cestah lelo nabirati blato, ki se v suhim vremenu izpreminja v oblake prahu. Ze dolga leta sem pa se ni se nihče pobrigal, da bi pred gramozanjanjem cest iste očistili od blata, kot je to bilo svoj čas običajno. To velja za glavno cesto

od kolodvora pa do Gaberskega, kot za vse dovodne ceste. Zlasti zanemarljiva je letos cesta od mostu pri vodenski postji za staro bolnico, pa vse do klavnice. Nikdo ne pomeni, da bi zadnja leta ta cesta, ki je gotovo ena najprometnejših na Vodah, bila posuta z gramozom. Letos je to hudodu gospodarja povodenj, ceste ponekod vsa izjedla, na drugi strani pa se je tu nabralo toliko blata, da mesarji, ki to prevažajo mase iz klavnice, jedva potegnajo svoje vozove skozi debelo brozgo. Vsi, ki vozijo po tej cesti, še bolj pa oni, ki tu hodijo, se pritožujejo kako zanemarljivo je edini dovoz do klavnice in tržnega prostora. Mesto gramozu navažajo sedaj ob cesti kuje zemlje iz katere se ob deževju kar cedi od blata. Ob vhodu na tržni prostor pred mostom pa so ceste z navozeno zemljo kar zabarikadirali. Istotako je tržni prostor ob deževju ves v blatu in mlakah, ob lepem vremenu pa obiluje prahu, ki ni niti najmanj higijeničen za tržnike! Promet ob tržni cesti je radi tega in klavnice zelo živahen ter se poleg drugega tu prevažajo zlasti meso! Sedaj se je tovarni promet tu še ojačil radi gradbenih del nasproti tržnici! Pri zadnji zahtevalo, da se tržna cesta čimprej očisti blata, odstranijo kupi zemlje ter da se posuje z gramozom. Isto velja tudi za tržni prostor. Sedanja zanemarljivost tega prostora je skoro znak malomarnosti pristojnih činitelev, ki to prometno hišo z malimi stroški lahko hitro dovedejo v red!

— Slinavka in prakljevka je zopet izbruhnila v občini Catež, srez Brežice. Da bi trboveljski okoliš očuvali te nevarne bolezni, ki je v preteklih letih povzročila že toliko gospodarske škode, našim občanom in kmetovalcem, se opozarja vse tu-kajšnje mesarje in trgovce z živino, da je prepovedano nakupovanje živine v zakuhanih in ogroženih občinah sresa Brežice. Proti vsem onim kmetovalcem, mesarjem in živinskim trgovcem, ki bi k nam vnesli slinavko ali parkljevko radi malomarnosti ali prekrška zadevnih prepovedi, se bo postopalo najstrožje s kaznijo!

— Letošnji jesenski sejem za plemenske bikce se bo vršil v St. Juriju ob i. ž. dne 4. novembra. Na plemenski sejem smejo prigrnati samo člani živinorejskih selekcijskih organizacij svoje, nad 1 leto stare bikce, ki so dobro razviti. Slabih bikcev naj se ne goni na te sejmce.

— Zakol govede živine je pri nas nadoval vsled brezmesnih dnevo. Med tem ko so naši mesarji zaklali 1939. leta v juliju 109, avgustu 111 in septembru 106 goved, je letos v juliju bilo zaklanih le 85 komadov, v avgustu 94, v septembru pa le 83 glav govede živine. Od teh jih je v septembru t. l. 49 glav prve kategorije, 29 II. 1 tretje kategorije, štiri pa so klobasarije. Od 16 mesarjev jih je 14 klabo prvovrstno blago, 13 tudi drugovrstno ži-

Izpremenljivo jezero

V vzhodnem Turkestanu je čudovito jezero, za katero so se zanimali že mnogi učenjaki. Imenuje se Lopnar in slovi po svoji pogosti izpremenljivosti. Nobeno jezero na svetu se namreč tolikokrat ne izpremeni kakor to Vani s izliva reka Tarim in jezero je že večkrat menjalo svojo lego kakor se je pač izpreminjala struga reke. Te izpremembe nastajajo že od obstanika jezera, od ledene dobe. Učenjaki domnevali, da je bilo jezero Lopnar že večkrat znatno večje kakor je zdaj. Na njegovih bregovih so nastale že v pradednih časih naselbine, ki so pa pozneje izginile, ker je reka Tarim izpreminjala svojo smer in se je jezero znatno umaknilo proti jugozapadu. Na dnu jezera napokneno blato se je posušilo in izpremenilo v prah, ki ga je potem raznesel veter in pokril zapuščene naselbine.

Taka usoda je zadela pred 1600 leti cvetočo vojaško postojanko Lan, važno središče poti, do kateri je šla iz Kitajske dragoцена svilu v zapadne države zlasti v Rim. Razvaline tega mesta je odkril leta 1900. Sven Hedin, ki je našel v njem mnogo starinskih spomenikov, pisanih na papir, les in svilo, kakor tudi ostanke lesenih stavb, iz izrezljanih okraskih ter skulpture in različne predmete iz bronu, medu in železu. Našel je tudi kitajske nov-

čiče, svilene tkanine itd. Vse to priča o živahnem vrvenju tega mesta v srednji Aziji v dobi pred 2.000 leti. Obenem je pa priča raznih preseljevalnih razdobji reke Tarima in jezera Lopnar.

1 dolar alimentov

Kalifornijsko mesto Visalia je videlo že dolgo vrsto ločitev, in vaju je že, da dobivajo ločene žene visoke alimente. Oni dan se je pa zgodilo v Visaliji nekaj, kar bo nam nepremagljiv rekord, temveč bo tudi trajno zapisano v zgodovini tega mesta. Margareta Seylorova je zahtevala sodno ločitev, in ljudje so vedeli, da ji bo dovoljena po moževi krivdi. Njen mož je bogat trgovec. Tetke so že uigale, katero lepoto si bo izbral za ljubico, in kdo bo ljubček njegove ločene žene, pa tudi koliko ji bo moral mesečno plačevati. Javnost je pa kar zazijala, ko je zvedela, da zahteva Seylorova v svoji tožbi samo en dolar mesečno. To so pač najnižji alimenti, kar jih je kdaj plačeval mož ločeni ženi, vsaj med premožnejšimi zakonci.

V SOLI

— Dobro, hruška nam daje hruške. No, Jurček, imenuj nam še kaj kar nosi sadje.
— Človek, gospod učitelj.
— Kako to?
— V grlu ima jabolk.

Mestni pogrebni zavod

Občina Ljubljana

Umrli nam je naša draga mama, stara mama in tašča, gospa

Česen Ana roj. Laznik

Pogreb drage pokojnice bo v petek 25. t. m. ob 1/3. uri popoldne z Zal — kapele sv. Marije — k Sv. Križu.

LJUBLJANA — CERKNICA — ZIDANI MOST, dne 24. oktobra 1940.

Rodbini

Jesen, Pliberšek

Edmund O' Hara:

Tajna profesoria Morbidusa

Roman

Townsend je z užitkom pojedel tretji, zadnji kosček mesa, ki ga je bil našel v leči.

— Pri jedi vedno, — je odgovoril mirno in porinil od sebe prazen krožnik. — V grofovskih hišah je namreč navada molčati, kadar ima človek pri jedi polna usta.

— Ah, tako... je dejala Marion zamišljeno. — Prav za prav čisto pametno. To bi bilo nekaj zate, oče, — se je obrnila k svojemu očetu. — Kadar te bo zopet napadla tvoja zgovornost, ti takoj pri nesem kaj za pod zobe.

Sam je smeje vstal in pogledal na stensko uro. — Marion, — je dejal prijazno, — čas je, da greš. — Saj res, — je odgovorila prestrašeno. Pospravila je z mize in odšla iz sobe.

— Moja hči ima namreč skromno službico, — je pojasnil Sam svojemu gostu. — Služi pri nekem starem profesorju. Trikrat na dan mora k njemu, da mu skuha in pospravi po sobah.

Dobro uro je kramljaj Townsend s Samom. Detektiv je bil sicer precej slabe volje, zato je pa očka

13

Sam mnogo govoril o tem in onem, samo o tistem ne, kar bi bilo Townsenda najbolj zanimalo, namreč o Russelovi tvornici. Townsend ni hotel zastaviti nobenega vprašanja, da bi ne postal v Samovih očeh sumljiv. Očka Sam je pravkar govoril o tem, kako je treba gojiti kakteje, ko so se vrata odprla in v sobo je prihitela Marion, vsa rdeča in upehana.

— Pomisli, oče, profesor mi je danes podaril en dolar posebej, — je vzkliznila veselo in stresla prgišče drobiža na mizo. Vneto in malone z otroškim veseljem je preštevila s svojim očetom denar. Townsend ju je smeje opazoval.

— Točno en dolar preveč, — je ugovarjal Sam zadovoljno. — Kaj boš pa počela z njim, Marion?

— Kupila bom tistega čisto belega zajca s krasno rdečimi očmi, — se je veselila Marion, — tako dolgo si ga že želim.

Townsend se je delal, kakor da ga zajci zanimajo. In res ga je zanimalo, kako zna Marion lepo in z velikim strokovnim znanjem govoriti o tem.

— Počakajte malo, — moram samo še urediti vašo sobico, potem vam pa pokažem svoje živalice, — je dejala vsa srečna, da se tako zanima za njeno pripovedovanje. Čez dobre četrt ure ga je že vodila po hlevu in moral je povsem iskreno občudovati lepe zajce.

— Ali bi ne mogla govoriti o čem drugem? — je zagodrnjal oče Sam, ko sta se hči in gost vrnila v sobo. — Tvoji zajci so sicer res ljubki, toda človek ne sme drugemu presedati.

Marion je napravila kisli obraz, toda to ni trajalo

dolgo. Townsendorvo zanimanje za zajce je vzbudilo njeno zaupanje. Ura je bila deset, ko je oče Sam odločno izjavil, da je treba iti k počitku. Townsenda sta spremila do njegove sobice, kjer sta mu stisnila v roke svečo.

— Toda nikar ne bedite dolgo, — ga je opozoril Sam, — kajti jutri bo treba vstati že ob pol petih.

— Zdaj se hitro zadnje cigareto, potem pa takoj zaspi, — je objubil Townsend smeje in vstopil v svojo sobico. Sam in njegova hči sta mu bila resnično všeč. Čudil se je samemu sebi, kako je v pogovoru z njima povsem pozabil na svojo nalogo. In go to je bilo zelo slabo znamenje.

Tipajoč po sobi je prišel do mize in prižgal žgalico. Kaj je bilo to? Hitro je prižgal svečo.

Na belem ovitku je bil napis: »Gospod Ken-tilbury«. Ne, oči ga niso varale. Na mizi je zares ležalo pismo, naslovljeno na njegovo doždevno ime. Detektiv je hitro odprečital in prečital na stroj pisane besede:

»Varujte se plavalase žene. Danes vas je motrila petnajst minut, a to ni dobro znamenje.

Vaš neznan prijatelj.

VII.

Marion ima temno rjave lase, — je bila prva Townsendorva misel. Pozneje se je moral tudi sam nasmešiti, ko se je spomnil, da mu je bila to prva skrb.

Prejel je torej že drugo svarilo svojega »neznanega prijatelja«. Čeprav se doslej ni pokazala še nobena korist od tega, da je poslušal prvi nasvet, je bil detektiv vendar pripravljen verovati v pošteno namene svojega neznanega prijatelja. Škode pa tudi ni utrpel nobene, ker je poslušal prvi nasvet.

Toda v eni bistveni točki se je razlikoval drugi nasvet od prvega. Prvi je govoril o stvareh, ki so bile Townsendu jasne in razumljive, dočim se je nanašal drugi na svarilo pred žensko, ki je Townsend ni poznal in je tudi nikoli videl ni. Zagonetka glaseča se: Kdo je neznan prijatelj? — se je razkrila zdaj z novim vprašanjem: Kakšne plavalase žene naj se varuje?

— Hm... je mrmral Townsend potem ko je bil odkril na oknu sledove nohtov. V bližini okna so stale lestve. To mu je pojasnilo, kako je prišlo pismo v njegovo sobo.

Najbrž je kdo od zunaj videl, kako je Marion pripravljala sobico in kako je po končanem delu odšla iz nje. Šele potem je bilo pismo prineseno v sobico s čisto pravilno domnevo, da pred Townsendom nihče ne bo prestopil njenega praga.

Detektiv je spal tiste noči zelo nemirno. Med njegove sanje so se zapletali dogodki zadnjih dni. Ko je stopal jutraj kraj Sama preko rosnih livad in polja proti tovarni, se je čutil bolj utrujenega kakor je bil zvečer. Ure, ki jih je preživel ob svojem stroju, so se mu zdele danes neskončne, vročina pa še strašnejša kakor prejšnjega dne.